

ناول

بختیالی

عبدالقادر مجرم

خپرونکی : هیواد ادبی یون کلاسیف
الله

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم	بختیالی
لیکوال	عبد القادر مجرم
کمپوزر	عبد القادر مجرم
د چاپ کال	۲۰۱۴
د چاپ شمېر	۱۰۰۰
په	فاروس

Email/ qmuqym@yahoo.com

MOB: 03023809538

د ليکوال چاپ شوي کتابونه

- مات وزری
- ژوندون او امیدونه
- داسي يې ولي وکړل
- لويه لار ده څوک به راشي
- مينه مروره شوه
- دوی هدیره نه لري
- (بختيالی) همدا اثر

ٽڙون

دهغو شاعرانو او ليکوالانويه نوم
چي ڪتابونه يي ناچاپه پرا ته وي. د چاپ
وس يي نه لري

عبدالقادر مجرم

پښه بختیالی پوري ژوند خپلي دنگې ونې پند
وجود، بناهسته تگ اوور کړی وو، رمضان خوهم د دې پښه
دنگه ونه، پند وجود، بناهسته تگ مټين شو چې ويې غوښته

رمضان خپله هستي، نېستي، ملکېت تراولې بنځې د
ناروغۍ پروخت جار کړو د پلار، نيکه ورپاتې مخکې يې
توله د بختیالی پښه ولورکې د دې پلار ته ورکړه، کله چې يې
بختیالی را واده کړه

يو د کلي هغه سرای چې درې خونې د شمال له لوري پښه کې
لوېدلې وې پښه هغو کې هم ده دوو خونو سر و نه پټ وو چې پښه
يوه کې لا تر اوسه دروازه نه وه د دريمې خونې د پوالونه
پوره وو، خو پر سريې نور هيڅ نه وو يو شاتير پر پروت وو
چې د پرو لمړنو او بارانونو تک سپين اړولی وو، چار پېره
د پوال يې يونيم گز جگ چې سريې د بارانونو او پو ورسره وړی
وو، د سرای دروازه يې د سهېل پښه لور وتلې وه.

څلور گزه مخته د ملکداد د خونو شا را لگېدلې وه د ملکداد د
هرې خونې د شالور ته يوه يوه غټه موری درلوده چې دانارو

نری، نری لبنتی یی پئ کپی نیولی وې چې درمضان د سرای د
ختیخ هم د لو پدیخ له لوری دده خه مخکه پرته وه.
دا چې رمضان بی له دې سرای او پئ دې سرای پوری مخکی
بل هیخ هم نه درلود خکه یی د بل مزدوری او بزگری ته ملا
تړلی وه

بختیالی د پری ورخی ورته وویل "زه به هم پئ کبنت
کرونده کپی کار د سره کوم" خود ده "هو" پر خولئ نه راتله، دا
چې کبنت له کوره د پری و و خکه دی و پری داسې نه
وی بختیالی ته خوک پئ لاره کپی و دریبی یا لاس ورواچوی
پئ شرمونوبه می و شرموی.

رمضان بختیالی ته د مرستی اجازه نه ورکولو وجه هم دا
وه.

بختیالی هم پوهېده چې مېړه می د داسی سوچ سپری نه دی
چې "بختی دې له خپلو خاوندانو سره پئ کروندو کپی مرسته نه
کوی" دا پوهېده چې "خلگ ټول گوته پئ غابن ما ته جبران
جبران گوری"

یوه ورخ خو لاداسی هم وشو چې خو خوانان پئ لاره کپی یو
خای سره ناست وو، کله چې بختیالی پئ لاره تېرېده یوه ور
پسې رغ کرو "له نظره مه شی" دې یی هیخ جواب ورنه
کرو. پئ تلو تلو کپی یی پر دا خندل دوی خواران خه خبر دی
چې دې د خان هغه عیب خوندي ساتلی دی کوم چې د دې د
بنکاره بنایست "توهین کوی".

داسي به هم نه وو چي ددي ٿولو به نيت خراب وو ، ڊهر به شاهد پڻ ددي نيت پڻ لاره کي ناست وو چي داماخڳر اوبو ته ڇي دتگ ننداره به ٻي وکرو ددوي پڻ نيت به خداي خبر وو ؟ .
دي ڇڪه پروانه پڻ ڪوله چي ودي ته خپل بنائيسه تگ له وختونو وختونو معلوم وو او هم ٻي دا يقين وو چي داخلگ زما د قدمونو ننداري ته ناست دي ننداره ٻي کوي .

پڻ ددي ڊول ڇو ڪلونه تهر شول ، اوس نو بختيالي د دوو ماشومانو مور وه ، يو سڀي چي دي پڻ دا ڇو ڪاله نه وو ليدلي لکه ددي له پورزي ."

چي ددي دمهره دميراث خواره زوي وو " اوس اوس له جهله راغلي وو .

له دي سڀي ددي ڊهر يد راتلو لکه دملڪداد چرسک تل به ٻي پڻ لاره کي ناست وو ، يوه لوپشت قد ، نري وچکي مخ ، زڙ لوي غانبونه ، تارتار ڀيره به ٻي بنه پڻ تهلونولي وه (ڊهره غوره ڪڙي) چي چوغي سترگي به ٻي ترور ڇو پوري پڻ رنجو تور ٻي .

چي دابه ورنزددي شوه ده به پر غور ڊلاس کنبه بنودو پڻ لور ڀڄ به ٻي ڪاڪڙي غاري وويلي

لگوي ڊپنبونو ڪان

خواره سي غرق د ڪو خوانان

پڻ نوڪان وهي لمن

لاره زڙ غارگي دڇاؤلن

بنائسته دي ولنگ پڻ بوره

ہ۔ کپنی راڻي اوبسولہ

دی تہ بہ ہفہ مثل وریاد شو "زپہ پتہ داسی خای کپ دی چپی لمر
یپی نہ دی لیدلی" کلہ کلہ بہ یپی لہ غارو سرہ سرہ نور ہم ختہ
نہ ختہ وویل

"ستاد لاسہ خوزما خوب تنستہدلی دی تل مپی ستا اند پبنسہ
وی....". خو خو ورڻی یپی پوہ کپی سپیہ ولی داسی کوی خیل
کار کوہ د عزتمنی کورنی یپی مہد خیلی کورنی عزت اخلہ،
مہد زما او زما د مہرہ نیت سرہ بدہ وہ، کہ د کلی خلگو و
لہدلی بیابہ تہ پتہ خلگو کپی پتہ کومو سترگو گرڻی او زہ پتہ
کومو او یازما مہرہ ولیدی؟

سپی سر نہ خلاصوو، ڊہرہ یپی سترپی کرہ، یوہ ورڻی مہرہ
لہ کورہ بنار تہ لار خوابنی یپی دد بانندی وتونہ وہ، غتو کپی
ناسکہ "لور زرنہ، زوی خاخان" تہ یپی وویل کہ (انا) چہری
پونستنہ کولہ ورتہ "ویاست او بو تہ لارہ راڻی" وروکی زوی
یپی پتہ غہر کپی واخیست پتہ خفاستہ لہ یوہ او بل دہوال سرہ د
ملکداد تر کورہ ورغلہ دایپی د مہرہ د میراث خوارہ کور و
چپی دی کلہ ہم پتہ سترگونہ وو لیدلی د ملکداد لہ بنخپی چپی
یپی پونستنہ کولہ، د ہغی پر څنگانہ یپی پروتہ ڊوہی، تر مخ
یپی د شلومبو کہ کونجی لیدہ.

پونستنہ یپی څینی وکرہ "برہنمین چہری دی" (ملکداد)
د ملکداد بنخہ چپی د شلومبو کونجی تہ یپی لاس وراچا وؤ پتہ
ہفہ خونہ کپی دی"

بختیالی، چې پرونی یې پر مخ سما وؤ په هغه خونه ودر دننه شوه

ملکداد چې یره پښه یې پر هغه بلنه اړولې زه "نښت ته پروت سپیني غټي تسپې یې په یوه گوته اړولې پټکې یې پر بل بالښت ورته پروت ووده د پټکې د پر سر کېدلو هڅه کوله چې راپورته شو پټکې یې پر سر کا وؤ "بختیالی، ته او زموږ کور؟" له روغېره پس

بختیالی، له شرمه کښته کتل ناسته وه ډېر د زړه په زور یې د زوی کېسه ورته وکړه.

ملکداد د مسخرو په ډول له وړې خندا سره ورته "وویل زړه به یې در سره غواړي"

بختیالی چې دده لخوا د پروني خاک نیولی وود پروني هغه خاک یې په غاښو کې ټینګ ونيوو خپل ماشوم یې په غښ کې واخیستو ولاړه شوه، له ډېره تهره یې سر د دروازې له چوکاټه وواهه.

ده په کټ کټ وخنډل "زه به یې پوه کړم".

په لاري یې له خانه سره فیصله وکړه چې پلار او زوی سره خبر دي په دې بله ورځ چې اوبو له لاره، د کلي ښخو ورپورې خنډل، ټوکې یې ورسره کولې "خواره شې ته یې څه پروا کوي لېوړزی دي دومره پټ حق راست دی ټول ماڅیگر په لاره کې درته تېر کړي".

بختیالی، چي پٽ لاس رسي، ڪشوله له (ڄا) يي اوبه
راڪنلي، ڪٽ ڪٽ ويي خندل، "دي هم غواري چي د رمضان
چل ورسرو ڪرم".

يوه بله بنڄه چي ڪليواله او همخولي يي وه، د پوزي چارگل
يي سما وؤ "له هغه سره دي خنگه چل وڪري؟".

بختيالی، چي له (ڄا) راڪنلي اوبه پٽ گودي ڪي تويولي پٽ
ڪهسه يي شروع وڪره.

"رمضان چي زه نه وم غوبنتي، يوه ورڇ پٽ غره ڪي پٽ مخه
راغلي ما او مور بوٽي ڪول، دي به نو هم خود پٽ يو ڪار پسي
وو، تر ما چي تير شو، پٽ تلو تلو ڪي يي تر شا ڊبر ڊبر راڪتل
، پر يو هسڪ ڄاي ڪنهنستو، ما ته يي له هغه ڄايه ڪتل، زه
او مور رواني شوو، دي تر هغه وخته پر هغه ڄاي ناست
وو، تر خو مور پٽ ڪيردي دننه شوو.

مانسام دي هم راغلي زمور ڪيردي ته ودرهدو، ناري يي
ڪري "مسافر يم د اودس اوبه ڪه مور اڪري؟".

اوبه مو وور ڪري، پلار مي پر ڪورنه وو، شپي يي وڪره، سهار
يي مور ڪي ته دا ڪهسه ڪري وه "بنڄه مي وفات شوه ڪه دي دا
لور ڪي را ڪري واي؟" زه نه وم خبره چي دي او بابا له ماڻه
پٽه ڪي تر ڊبره سره نزدي شوي دي، له هغي ورڇي پس چي
به زه له ڪهري، را ووتم پٽ هغه لور به مي وڪتن سري به پر
هغه لور ڄاي ناست وو.

يوه ورڇ مي پري پر اوڙه ڪرو د بوٽو پٽ بهانه له ڪوره را
ووتم، سري ته ور غلم لاس مي له خولي ورته واخيستو ته شرم

نہ لڙي سهار راسي پر دې خاي کنبهنې تر ماښامه د چا
په عزت کې نه يې د خلگو عزتونه اخلي ..... " سړي خندل
سوکه سوکه زما پر خوا راروان وو سړي سم دستي را
وغورځېدو ماته يې لاس راواچاوو، ما هم غېږ وړباندي
وگرځوله، دی زما له زوره تاخبره وو، خوارکي مې ومخکه
ته کړې، په هغه له کوره راوړي پري مې ټينگ وټاږه، زه
کور ته لارم مور ته مې کېسه وکړه مور زما د خبري له
اورېدو سره سم خرڅي وغورځاوو.

"پر خوله لاس ونيسه چې ويل چاته وه نه ووايې، زموږ له
دې سړي سره خبره روانه ده تا ورکوو ..... "زه حقه جبران
کنبهنستم دلته نو پر گودر ټولوناستو ښځو په کټ کټ
خندل

يو بلې ته ويل خوري تر اوسه مو اورېدلي دي چې يوې "
ښځې سړي غوڅار کړې دی دا ټول خو يې هوس وچ کړې."
بختيالی چې د (څا) رسۍ را خلاصه کړه دوی يې کنبهنولې
چې تاسو يو گړۍ پس راپسي راسي زه دی گورم که وو
بختيالی چې راغله دی په لاره کې ناست وو دې گوډی پر
لورې کنبهنسوی دده په خوا ورروانته شوه "دده زړه د
خوشالي ټوپونه شروع کړو چې کار جوړ شو "دا چې ور
نژدې شوه ته شرم نه لري د وورې ورسۍ ته يې لاس کړو.

څوک چې شرم نه لري له هغو سره بختيالی داسې کوي
چې ورسېده دی ولاړ شو دې غېږ پر وگرځوله ومخکه ته
يې کړې هغه را اخیستې رسۍ يې پر واوروله ټينگ يې

وتارہ راکش یی کړی د لاری منځ ته دې خپل گوډی پټه سر
کړی روانه شوه دده زورونه، زاری وې، د خدای د پاره
خلاص مې کړه څوک به مې وویښې بیامې توبه ده داسې به
نه کوم یو کړی وروسته شاته پاته بنځو د دې پردروغو
خندل را روانې وې یوې څه ویل بلې څه؟ چې پټه لاره کې یې
چرسک تړلی ولیدو ټولې حیرانې شوې.

چرسک پټه خپل زور او چل د خلاصېدو هڅه کوله هم یې
وښخو ته زاری شروع کړې د خدای د پاره خلاص مې کړی.
بنځوله ډېرو گپو پس خلاص کړی بیا چې به هر وخت بنځو
ولیدی ور پسې نارې به یې کړه "بختیالی چرسک هغه دی
"وايي خبره چې ترننه غاښه ووځي ترننه غره اوږي سوکه
سوکه د چرسک پټه تړلو د کلي نراو بنځه ټول خبر شو او
هم د چرسک مور او پلار .....

بختيالی سهار وختي ولي جامي پتکي . سدري ورکړه
رمضان ماجت (جومات) ته لاړ.

بختيالی ژر ژر خپل لمونځ وکړو ماشومان هم را وینښ شو
په بستره کې يو ، بل ته خپل په نکريځو سره لاسونه ښکاره
کول.

دې تودې (گرمې) اوبه ، يو لوي تال راواخيستو پر خپله
لور يې ريغ کړو.

"زرينې ته را پورته شه زه دي د (انا) سر ور پرېولم ته به
اوبه پر اچوې زرينه له څه ځنډه وروسته راپورته شوه لاس
يې له نکريځو پرېولو.

خپلو سرو لاسونو ته يې کتل چې اوبه يې په لاس ورکړې
دې خپله خواښې په غېږ کې راپورته کړه وړوکې لور يې
اوبه پر تويولې سربې وپرېولې ښې پاکي جامې يې په
واغوستې شا وخوا يې بالنستونه ورکړو کښې يې نوله.

د خواښې تر خوله يې د لفظونه دا يې را وتو چې هسي دا
په پوهېده "رمضان چېرې دي" مورې هغه ماجت ته تللی دی
نن د لوی اختر ورځ ده .

چي د بختيالی او خوانيې خبري ختمبدي درمضان توخي
 شودننه راغلی د مور ږ منخلي سر، پاكو جامو ډ پر خوند
 وركړو دا هڅه يې وكړه چي د خوانيې په حق راسته نږور په
 غېږ كي تېنگه ونيسي پر تندي يې مچ كړي خوداسي يې
 ونه كړو خپل واړه يې په سترگو شو.

د خپلي له كنبو سره سم يې پر مور غېږ وگرځوله مورې
 د اختر دي مبارك شه.

بختيالی ته يې مخ ورو واړوو بنڅې "د اختر دي مبارك شه"
 له زرينې سره يې په لاس د اختر مباركي وكړه
 خپل واړه واړه زامن يې په غېږ كې پر يو، بل ځنگانه
 كنبنول بختيالی پياله وركه كړه.

رمضان له ورې خدا سره سره په خواږه نظر وركتل "بنڅې
 چای خو مې په ماجت كې وخورې"

بختيالی چي په نكريڅو سره لاس كې هگي ورمخته كړه.
 ته دا پياله درپورته كړه يوه هگي به هم ورسره وخورې."
 رمضان چي يې هگي له لاسه نيوه "بنڅې هگي دا هلكانو
 (ماشومانو) ته وركړه." ماشومانو په يو ريغ وويل بابا مات
 يې راكړه، بابا ماته يې راكړه

رمضان چي هگي سپينه كړه نيمه يې يوه نيمه يې بل ته
 وركړه كه يې څه هم مور هسي خوله خوځوله دوی ورسره
 پوهېدو چي دا وای.

"رمضان زويه اختری خو به دي كړي وي كه څه هم د
 په غوږ بڼه نه اورېدو رمضان يې غوږ ته خوله ورنزد

کره ، نه موري اختری له څه دی چې د اختري روپۍ وای ته
به دلته په بستره کې ناروغه راته پروته وې "رمضان بیا د
مور په خبره له څو واړه پس پوه شو "زویه له یو چابۀه دی
په پورکاوؤ"

رمضان موري "اوس خو بهخي له پورو د سر تر ښکره شوم
څوک پورنه راکوي" دلته یې له توخي کولو سره سا سمه
شوه په اوله خبره یې پوه شو.

"زویه چې بختیالی راته وویل موري نن د لوي اختر ورځ
ده ، زړه مې ډېر ښه شوو چې نن به پر وور پخه (ښه)
وخورې د خولې خوند به دي په ښه شي هغه ته وای اختری
مې نه دی کړی ، خبر گاونډیان به برخه راوړي په هغه کي
به دینې خاشه وي بختیالی لوري چې رایې وړه په مالگه
یې ښه تروه کره د خولې خوند به مې لږ په سم شي"
رمضان نور څه کولای شو بس (اوف) به یې کړو ، د مور به
یې وارنه وو لوري یو چا برخه نه راوړه؟.

بختیالی "نه موري چې رایې وړي زه یې دستي در پخوم"
ته بې غمه شه د گاونډیانو برخې وځنډې دې (ناوخته) شوې
دوی د مور پوښتنو دومره سترې کړو چې اخیر یې په
لویه بیره په ژړا شروع وکړه.

بختیالی ورنژدې شوه "سریه په ژړا یې سرته سره ورځي ،
داسي به وکړو ، چرگ خولو هغه به ور حلال کړو (ښه) به
یې پر وور ور پخه کړو دایې په خوند څه پوهېږي؟"

رمضان د بختيالی پنه خبرو لږ ډاډه شو سترگې يې له اوبښکو پاكي كړې زرينه ته يې اشاره وكړه دواړه سوكه وو تو پلار او لور دواړه په چرگ پسي خغاستو. بختيالی خواښې ته ناسته وه، د همسايه ماشوم برخه راوړه. بختيالی ته يې وويل "تروري (ينه) هم پكښې ده مور مې ويل دا به پر وور پخه كړي، دوی اختري نه دی كړی، زړه به يې ورته كېږي" دې هغه برخه راوړه زر زر يې وور بل كړی پر (ينه) يې مالگه واچوله پر وور يې كښېښوله هغې ته ناسته وه، لور و مېړه يې له خوا او خاطره وتلي (هېرشوي) وو، چې د لور يې چغې شوې دا ورولاړه شوه د سراي تردروازې ورتله لور يې دروازې ته را ورسېده پرونی يې په لاس كې وو په ژړا كې بېرته وگرځېده هله مورې بابا (خا) ته ولويدو دې هم ورسره چغې كړې دواړه (خا) ته په خغاسته ورغلې هغه د وختونو زاړه (خا) ته، هغه (خا) چې د ياغي شنو كوترو د اوسېدو ځای وو، ترهغه د (خا) پر غاړه لېونۍ گرځېدې.

ترڅو چې كليوال يو يور اتلو د چالاس په وينو سره، د چا په وينو سره چاره په لاس كې، چا د يو پر توگ برسېره بل اغوستی، د چا برخې په لاس كې كه هرڅو يو له بله پوښتنه وكړه چې څه ډول (خا) ته ولويدو له (خا) يې څه غوښت؟ يوه زرينه خبره وه هغه په چغو سر وه لكه لېونۍ پر (خا) چار پېره گرځېده چې كليوالو د شنو ياغي كوترو همسايه رمضان مېرزا وكنو ماجت ته يې يو وړی يو غټو كی زوی ورسره لاړ.

دا او لور کور ته راغلي خون له دوده (لوگي) داسي ډکه وه چې
بېخي سترگو ديدنه کاؤ، ورر کي زوی يې ژړل دې هغه را
پورته کړی په غېږ کې يې نيولی وو، اوبسکې يې په ماشوم
کې توييدې لور يې د خوني د وره پرده پورته کړه چې دود
(لوگي) کم شو دې خوا بڼي ته وکتل تر خولۀ يې ځگونه راغلي
وو، دې ماشوم بېرته کښېښوی خوا بڼې يې را پورته کړه خولۀ
يې ورپاکه کړه اوبۀ يې په خولۀ کې سوکه سوکه وراچولې
چې څه يې سا سمه شوه هغه (ينه) يې وپوله په خولۀ کې يې
ورکوله چې کله به يې سا سمه شوه د رمضان پوښتنه به يې
کوله دوی به ورته وويل مورې وتلی دی راځي. تر هغه ورځي
چې دا يې هم په رمضان پسي خاموشه کلي (هديرې) ته يوره.

بختیالی سهار وختي وور بل کسری وو، د نغري پر غاړه یوازي ناسته وه، خپلو ویدو ماشومانو ته یې کتل. سترگې یې له اوبښکو ډکې وې دا فکر یې کاو "چې نن به یې څوک را پورته کوي، اول خوبه یې پلار له ماجته راتله، یو یوه یې په ناز را پورته کاو".

زرینه له دباندي راغله "مورې! دینک کا کارا غلی". دینک په زرینه پسې لنډه پټه خونه را دننه شو، د نغري پر هغه بله غاړه کښېنستو.

دینک "بختیالی دا صلاح مې درسره کوله که ستا خوښه وي، زه به رپورټ وکړم".

بختیالی چې له چائینکې سر پورته کړ، بیرته یې پر کښېښودو، د خپل لاس بنگرې یې کښو ته کاکا، زمور رپورټ یوه مانا نلري، نه سړی وهل شوی دی نه ویشتل شوی، په (خا) کې لوېدی دی، دا پر دې زور ورو څوک اړوي چې تاسو وژلی دی".

دینک له چای پس اچولی نسوار تو کړه، نه زویه زه ودي ته هېران یم دومره لرې یې له کوره (خا) ته څنگه بوتلی؟

بختیالی چې د چای پیالی ډکې کړې، کنبلې بنگرې یې سره یو
خای کول "کاکا زرينه وایي چې مور له کوره ووتو د ملکداد د
چرسک نارې او اشارې یې وې چې هله یو څوک په (خا) کې
ولويدو.

زه او بابک چې ورغلو، بابک (خا) ته سرور بنسکاره کړی ده له
شا پسي پورې واهه، کاکا زرينه مې پوه کړې ده چې پر خوله
لاس ونیسه او گوره، گوره چې دا خبره وچاته ونه کړې، پښتانه
وایي «تهز په تاخيله نه نیول کیږي» کار به له چله اخلو.
دینک چې په لاس کې خلی په وور کې غورزاوه زه خو وایم
رپورټ به ښه وي».

بختیالی په قهر او گونجې تندي وروکتل "کاکا خودرته ومې
ویل، له دې څه به کار په چل اخلو، نور وس خو زموږ نه په
رسیږي».

دینک ولاړ شو، خپل تور خیرن، خلاص شوی پتکې یې پر سر
پیچلی "سمه ده، لورې چې څنگه ستا خوښه ده، خو دا یوه خبره
یاد لره، پر ما چې دې هر بار پردی، زه هم په شپه تیاریم، هم په
ورځ».

چې دی ولاړېدو د بختیالی مور او پلار هم راغلو، مور یې دلې
په چغو شوه، پلار یې ماجت لار، په ماجت کې پر فاتحه چې
دعا وشوه، له دعا وروسته یې ملکداد ته مخ زر واراوو،
پوښتنه یې ځینې وکړه "دا واقعہ څه وخت پېښه شوه، او ده له
(خا) د اختر په ورځ څه غوښت؟».

ملڪداد له بلې دعا وروسته چې خلگ رخصت شو زمادا شک
دی، دومره وختي چې (څا) ته ورغلی دی، د کوترو د نیولو
هڅه یې کوله، د ده غریب خو مور ناروغه وه، یو چا به ورته
ویلي وي چې د کوترو بنوروا یې نښه ده.

ورځ یې پر فاتحه تېره شوه، ډوډی یې د ادم خان په کور کې
وخوړه، د ماخوستن له لمانځه چې راغلی، له بختیالی یې
پوښتنه وکړه "لورې! دا اوس څنگه پېښه شوې ده؟، ده د اختر
په ورځ له (څا) څه غوښت؟".

بختیالی چې یې بالنس و څنگ ته کېښېښودې، کېښېسته ټوله
کیسه یې ورته وکړه.

دی هغه ډول ناست وو "لورې! زه څه چل وکړم؟، له ما خو یې
ورخونه یوړل:

بختیالی چې سترگې یې د مور پر خوا واړولې "بابا ته او
مورکې صبا خپل کورته لاړ شی. په کیسه کار مه لره. زه په
خپل کار پوهېږم، وماته ښه درک راکوي، تاسو کار مه په لری".

"لورې! په دې زه ښه پوهېږم. چې ته تر ما ښه پوهېږې، ځکه خو
تل له ځانه سره دا وایم، کاش! دا مې لور نه زوی وای".

بختیالی: "یو خو ستا لاس نه په ښلې، بل زه پر دې ویرېږم
ماشومان را وژني".

دریم ماښام یې د مېړه میراث خور، ملڪداد کورته ورغلی
"بختیالی دا ماشومان در روان کړه، درڅه کورته. څه کوي چې
له دې ورو ماشومانو سره، په دې تورو دېوالونو کې ناسته یې

هلته به دي لږ له بنځو سره خوله پرې وي، لږ به دي پام په بله شي.

دي لرگي ته لاس کړو "وزه، ته چې د ماشومانو له غمه مړ کېدای، پلار به دي نه وروژلی."

ملکداد چې په غاښو کې نيولي د برېت وېنستان پرېښول "نه بختيالی، ته هسي بدگمانه شوې يې، گمان مه کوه، گمان د ايمان زيان دی."

دا ورولاړه شوه چې د لرگي واريې پر کاوه، دی ووتو. بختيالی چې خو ورځي پس ورغله سنگين ته "په ما خو ته خبر يې، مېړه مې مړ شو، بل سړی زه نه لرم، چې ستا فصل درپالي، دا فصل له يو مسلمان وراوله چې بيه يې کړي چې خومره مې حق جوړېدو هغه را کړه."

سنگين که څه هم غځېدلې پښې راټولې کړې. بېرته يې هم يوه پر هغه بله واپوله، را پورته نه شو.

بختيالی هم دا محسوسه کړه چې دی وايي زه هم يو سړی يم "سمه ده خورې، هغه ورځ ملکداد هم راغلی، دا ستا وراسه يې کوله."

بختيالی که څه هم د سنگين له خوا د پړوني څاک نيولی وو، بيا يې هم سنگين يوه سترگه لیده "نه نه وروړه، گوره چې ملکداد ته يې ور نه کړې."

سنگين چې د دي يوه ښکاره سترگه ته کتل "سمه ده خورې، زه به يو څوک پيدا کړم چې بيه مې کړي، ستا روپۍ به وروړ کور ته دروړي."

سنگین څو ورځي پس کورته ورغلی، لس زره روپۍ يې ور کړې "خوږې ستاسو فصل خو دريم په څليرويشت زره بيه کړي، په څليرويشت زره کې ستا دريمه، اته زره کېده، ما لس زره در کړې".

بختیالی هغه روپۍ ورنیولې "وروره کور دې ودان".

څلور میاشتي يې په دې تورو دېوالونو کې په دې تیرې کړې چې دا راز ځان ته معلوم کړم، د پنځمې میاشتي په اوله شپه څلور، پنځه سپين ږيري، يو د کلې مولوي صاحب راغلو، له روغپه پس مولوي صاحب له جيبه تسبي را وکښې، تسبي يې بيرته و جيب ته کړې چې په خبرو يې داسې شروع وکړه

"بختیالی شکر دی موږ خدای مسلمانان پيدا کړي يو، مسلمانان چې دي تر دې ټولو انسانانو افضله دي، هغه په دې چې په دين د اسلام دي ..... اوس به د مطلب خبرې وکړو، بختیالی زموږ په مذهب کې داسې دي چې کومه ښځه د مړوبۍ وي، هغه ښځه به ضرور مېړه کوي، موږ د دې د پاره راغلي يو چې خپلې غاړې خلاصې کړو".

بختیالی چې پر خپل ويده زوی کالی سماوو "مولوي صهب! تاسو ته دي خدای خبر در کړي، دا ښځه شو چې تاسو راغلاست، زه مو پوه کړم، اوس به مېړه ضرور کوم، يو خو به ځان له عذاب خلاص کړم بل به مې ماشومان را ساتي، خو يو څو ورځي به وماته مهلت را کوی چې زه سوچ وکړم، څوک زما د پاره ښځه دی، هر څوک چې زما خوښ شو، زه به درته ووايم، له هغه سره به نکاح را وتری".

مولوي صاحب چي دوباره راکنلې تسپې جبب ته اچولې "بختیالی"! ته پرېدي خلگ حه کوي. دا خپل ميراث خوار دي بي واده خوان زوی ناست دی، هغه وکړه، روپی ورسره ډېرې دي، د هيخ کمی به ورسره نه وي."

بختیالی چې سرکنسته خړولی وو، د نغري پرغاړه بي په واره خلي ليکې کنلې "نه مولوي صاحب دا سپی خو بهخي نه کوم، دا زما د مېړه قاتل دی".

مولوي چې لاس سره مروړل "بختیالی" نخړې مه کوه، دا سپی دي خدای قریب کړی دی."

بختیالی چې په لاس کې وړه لښته، په جار کې وغورخوله "مولوي صاحب! نه بي کوم چې پر سريې را وتړی لاهم".

مولوي صاحب چې مخ مجو(مجيد) ته ور وراوو "بختیالی" ستاخوښه ده، ملکداد خو هم ښه در معلوم دی، که بي په رضا زوی نه کوي، سبا دي په زور په کوي".

بختیالی چې مخ بي ماشومانو ته وراوو "مولوي صاحب! پښتانه متل کوي، وايي «پر لمانځه مي ودروي ته، وايي به بي خوک».

مولوي چې پر ږيره لاس تېراوو، سترگې بي په بختیالی کې وې "بختیالی" مور سوال درته کوو، مه خان بي شرمی ته جوړه وه، مه دی، سبا ک. بدنامه شوې، بدنامي خودي د ده ده".

له دې خبرې سره سم ولاړ هم شو، د سرای تر دروازه ووتو. بختیالی هم پته او سوکه، سوکه په لڅو پښو ورغله، د سرای

په دروازه کې، و یونیم گز دېوال ته پټه ودرېده، دوی سره
رېغېدو، خبره مجو (مجید) اکا کوله.

مولوي صاحب دا خبره لکه چې رېښتیا ده چې دا سړی د
ملکداد زوی وژلی دی.

مولوي صاحب "هو مجو په دې کې شک نشته، وماته په خپله
ملکداد وویل".

مجید اکا "مولوي صاحب! بیا خو پکار ده چې موږ په دې خپلو
پیرو کې توکړو چې پر نیمه شپه، د وړو یتیمانو په کور کې
ناست یو، ومور ته یې سوالونه او زاری کوو چې ته و یتیمانو
ته د پلار قاتل ور پلار کړه".

مولوي صاحب "مجو موږ خو یې د را روان وخت غم کوو، موږ
وايو چې سره میراث خواره دي، گوندي دا خبره ورکه شي، په
را روان وخت کې به بیا گزگ نه کوي.

مجو ما هم اول داسې محسوسوله چې بختيالی نه ده خبره،
لکه څنگه چې په سره سینه رېغېدم، مجو که څه هم زه غلط وم
چې بختيالی نه ده خبره.

مولوي خیر دی خبره دي وي، پرېږدی چې څو شپې نخږې
وکړي بیا به خوشاله وي، د ملکداد زوی به کوي.

مجو ته خو خبر یې، د ملکداد تر مخ دېر لوی، لوی سړی نه
ئې رېغېدای، بختيالی خو هم څه بالښته نه ده.

مجید اکا: "مولوي صاحب! کومه بالښته؟"

مولوي صاحب "ولي نه دي دي اورېدلي ...

قام دېر دی دلسته نسته پرتا جنگ کوي بالښته

ماڻيگروهي لمر ٽانگه پر تابلنسته جنگبده
لچ بي مات وي دا ورغبنسته ترمرو بهه وه بالنسته.
دي غارو و بختيالي ته دومره حوصله ور ڪرڻ چي راغله پر
بستره داسي و غخبده، لکه له دي سره چي هيڻ هم نه وي شوي،
تر سهاره پڻ خواره خوب ويده وه، سهار چي را پورته شوه،
سترگي بي رني وي، داسي بي محسوسوله لکه دا چي بالنسته
وي-

خوشبې پس چې بختیالی یو سهار را پورته شوه، د پلار د کور سودا ورولاړه شوه، مرغسن وو (نری وریخ) چې د کورد خونې دروازه یې کولف کړه، راووته د خپلو ماشومانو تر غوږو یې ځادرونه ووتل، روانه شوه. پۀ لارې چې څه لاره اسمان ته یې وکتل، وریخې بنۀ ځان سره ورکړی وو.

یو ځل یې لا دا اراده وکړه چې بهرته وگرځه، نن ورځ سرپچنه ده (سړوکې) بیا یې توکل کړی ماشومان یې پۀ مخه کړو، روانه شوه.

غټوکی لور او زوی یې بنۀ وو، هغه ډېر ورکې وروردوی پۀ غېږ کې یواریوه بیا بل اخیستو، هغه لږ غټوکی دې پۀ غېږ کې اخیستی وو.

یو وخت چې یې پر پښو روان کړی، لورکې یې تر لاس نیولې وو، د بختیالی ورپام شو، کمیس یې پۀ غاړه وو، پرتوگ یې نه وو.

دلارې پۀ منځ کې کښېنستو، غوټه یې خلاصه کړه، دلته یې پرتوگ پۀ ورپۀ پښو کړی، سوکه، سوکه د ماشومانو پۀ تگ ورسره روانه وه، ماپښین به وو چې پراخ راغه یې پۀ سوکه، سوکه تگ پرېکړی، د غره لمنې ته ورسېدو، د انا گیانو پر چینه کښېنستو، غوټه یې خلاصه کړه، دودې یې

راواخیسته، پیاز بی سپین کری، دودی بی پوری
 و خوره، ماشومان او خان بی پۀ لپو اوبۀ کرو، هم بی د
 ماپننن لمونخ و کری بی بی مخه و کره.

اوس نو د بابا کور ډپر لری نه وو، پۀ تلو، تلو کپ د ما
 شومانو و دپ ته پام شو، ناره بۀ بی کره، له هغې خوا بۀ پۀ
 دره کپ ددوی ریغ بهرته راغبرگ شو.

دا رنگه روان وو، د بابا و کور ته یو مغزی (لورۀ او کره لاره)
 پاته وه، مېده، مېده، مېده شاخو کي هم شروع شو.

پۀ مغزی ور واوښتو، د بابا کیږدی بی وپېژندله، چي ولاړه
 وه، ډپر بی زړۀ بڼۀ شو چې مېلن (د کوچیانو کلی) ته لا پۀ کډه
 نه وه تللی.

د بختیالی د ورې خورکی زرکې چې دوی پۀ سترگو شو،
 نارې بی کرې "مورې اخورکی راغله".

مور بی مخ له وراغله، لاس بی پۀ اوړو وو، پر بختیالی بی
 غېږ وگرځوله، کور ته چې ورغلو مور بی تبخی واپوو،
 دستي بی چای پنځې کرې، مور چې بی چائینکه را کوزوله
 "بختیالی! دا ماشومان بۀ دپ پۀ یخ وژلي وي، وار بۀ دي
 کاوؤ، چې ورخ توده شوې وایي بی بۀ راغلې وې".

بختیالی چې پۀ خپلو تودو لاسو کپ د ماشوم لاس نیولي وو
 "مورې! بس تر وس مې تېره شوه، نور مې نه شو خغملای".
 دوی ته بی چای وراوړلې، دوی چای خښلې، مور بی ښې
 نورې او سپینې غوښې پۀ کټو کپ واچولې.

ماننام ته يې بابا هم راغلی مېرې يې وڅکولې، په سيب يې دننه کړې.

له روغېره وروسته يې مور بڼه غټه کاسه، وړه ډوډۍ ور واړوله، په بله کاسه کې يې، ښې تورې او سپينې غوښې. د دې سترې ماشومان چې په تورو سپينو ماره شو، خوب ورغلی.

مور يې وتولو ته ځای ور هوار کړی، يو يو يې تر لاس نيوو، ځای ته يې بېول.

له هغه وروسته په څراغ کې تېل ختم شو، بابا يې بالښت ته پروت وو، د اور په رڼا کې دې ليدو چې د پتکي څاک يې په خوله او برېتو پورې منښلی.

له دې خبرې سره سم را پورته هم شو "لورې! دا ډېر وخت ښار ته نۀ يم تللی، ځکه تېل نشته".

په خبرو، خبرو کې بيا دې ته راغلی "بختیالی! دا خبره څومره حقيقت لري، ستا مېرۀ دې خلگو وژلی دی، لورې که ريښتيا ووايم، زما اوس هم يقين نۀ راځي".

بختیالی چې سترگې له مورۀ دۀ ته، ور واړولې "هو بابا زرينه ورسره وه، هغې په خپلو سترگو ليدلی دی".

بابا "دا تۀ څۀ وايې؟ لورې هغه ورځ خو هم تادغه وويل، خو زما يقين نۀ پر راتلو".

بختیالی "دوې کيسې دي بابا، يوه خودا چې ما يې زوی د اوبورگو په لار کې وتاړه بل يې زما له مېرۀ مخکۀ غوښته".

بابا: "ستا د مہرہ مخکہ خہ غواری؟، هغه خو بیہ وماتہ راکرې ده".

بختیالی: "بابا پټه کلې کې زموږ د یوه سرای مخکہ نډه، دا مخکہ ډبر اوږده او وساره لري، دده د مخکې پټه میان کې ده، دده مخکہ بیہ سره پرېکړې ده، ده دا غوښتو چې دا زموږ مخکہ دخان کړي، وموږ ته د دې پټه بدل کې بله مخکہ راکړي

پټه خو، خو واره بیہ خلگ ورته راولېږل، خو ده سودا نډه ورسره کوله.

زوی بیہ بیا چرسک، غل او بدره دی، دا خو کاله پټه جبل کې وو، چې راخلاص شو بیا بیہ دا حرکتونه کول".
توله کیسه بیہ بابا ته زېږ و زور وکړه.

بابا بیہ پټکی پر سر کړی، د ولاړېدو هڅه بیہ کوله "و خورې دا دی مخ لکه د سبب کښته. (توکه بیہ پرې وکړه) خو مخ به دې وربکاره کاوؤ، چرسک شی وو، هغه د وربندارې پټه عزت خه خبر دی. چې ستا مخ بیہ لیدلی وای، بله ورځ بیہ پټه خدای که ستا پټه خوا کتلي هم وای.

ده خو دې قد و قامت، بناهسته تگ خوښ شوی دی".
بختیالی د بابا و مخ ته کتل "ملامته یم، مور خوارې پټه خو، خواره راته وویل، دا مخ مټ پټوه، دا مخ پټول به دې یو ورځ پټه یوه لویه بلا واره وي".

بابا چې څادر اغوستو: "سم يې درته ويلى دي" پښتنو کله کلا گاني درلودې؟، کله يې ښځې په پردو کې نغښتې؟، لکه دا اوس چې مورې کوچيان يو.

ټول پښتانه دا ډول ازاد خلگ وو، داسې ازاد ژوند يې وو لکه دا مورې، د اکثرو کيږدۍ وې يا يوه، يوه خونه، چې چا، چار دېوالي پېژندله نه، دا زموږ په ډول يې ښځو کارونه کول، دا بېخي لږ وخت کېږي چې په ښځو يې مخ پټول او پرده کوي، پر کورو يې چار دېوالۍ شروع کړې.

خو اوس يې لا د ډېرو کورو چار دېوالۍ نشته، خونې يې ته په خپلو سترگو وينې.

لورې! زه اوس څه وکړم؟"

بختيالی چې يې خپلې سمولې "بابا ته هيڅ هم مه کوه، مه په دې کيسه سر خلاصه وه، مه کار په لره، نه ستا لاس په نښلي، زه پوه شوم او زما کار.

ته ځان داسې واچوه چې زه بېخي په هيڅ هم نه يم خبر". شپه ډېره تېره وه، سهار نژدې وو چې دوی ويده شو.

سهار چې بابا له مېږو سره ولاړ، مور يې اوبو ته.

دې صندوق خلاص کړی، د هغه سړي او بابا عکسونه يې را واخيستو، پکښې ويې کتل، هغه عکس يې پيدا کړی، چې له شاپه شنه قلم يو څه پر ليکلې وو.

ورځ تېره شوه، شپه راغله، بابا ته يې وويل "زه سبا کور ته ځم، ته يې غمه شه، که چېرې پر ما يو تکليف راتلو، زه به ضرور تاته حال درکوم".

بابا پنځه زره روپۍ ورکړې "دا به یو شی پټه واخلي ، یو مږ
در کوم ، ته خو بې اوس له ځانه سره نه شي بيولای بیا به بې
زه یاشمک (شمس) ورور درولي ، ماشومانو ته به بې حلال
کړې"

سهار لمر تر اوورو را وتلی وو ، چې له بابا او مورکۍ بې
رخصت راواخيست ، د کور پټه لور راروانه شوه .

ماڅيگر غټ وو ، لمر و غرسره ورتلو چې را ورسېده چې دې
وور بلاوو ، بستري بې هوارولې ، تياره ماښام شو .
ماشومانو ته بې د مور ور کړې ، پخې غوښې او ډوډۍ
ورکړه ، ستري ماشومان بې يو ، يو ويډېدو ، اخير دا هم ويده
شوه .

دویم وار بیا هغه څو سپین بږیري او مولوي صاحب
چې یو مجواکاپکې نه وو، داسې وخت ورغلو چې د
بختیالی غټو کي ماشومان ویده وو.

یوه دا، وروکي زوی په دې ډول ناست چې د وړو کي زوی سر
یې پر ځنگانه یبسی وو، ځنگون یې بنوراوو، الله الله یې
ورته کول "الله کوټ للو دلته مۀ راځه گیدو، لالی ویده دی
په خوبو".

د مولوي صاحب د خونې په بنده دروازه کې ریغ شو
"بختیالی تا او ماشومان خو ویده نه یاست؟"

دې یو گړی غوړ ګرار کړی، دویم وار یې ریغ وپېژندلی له
"نه" سره سمه ورغله، دروازه یې خلاصه کړه.

د مولوي صاحب له مخه یې ویده ماشوم واخیست، دوی پر
هغه ځای کښېنستلو.

له حال احواله پس، مولوي صاحب پر بږیره لاس تېراوو، په
خونه کې یې شا و خوا سره کتل، په دې چې دا نسخه دومره
دلاوره بږیري، داسي خوبه نه وي چې یو څوک په دې خونه
کې ورسره ویدېږي.

بیا بی پنه نصیحت کولو شروع و کره ، پنه نصیحت کولو ،
کولو کپی بی بیاد نکاح خبره وریاده کره .

بختیالی مخ ورو وراوو ، لاس بی له خولی واخیستو "دی خو
به شرم نه لری له خدایه به نه وپرپرې ، تاسو خو له خدایه
ووپرپرې ، د خدای جواب به څنگه وکړی ؟ چې دیوه ظالم
ملکداد جواب نه لری ، خدای به دا پوښتنه نه کړی درڅخه
وه چې دې کونډې او ورو یتیمانو ، په دې تورو دپوالو کپی
پنځه ، شپږ میاشتی تهرې کړې ، تاسو بی یوه هم پوښتنه
وکره ؟"

مولوي صاحب جیب ته لاس کړی تسپې بی راکنښې "هو
بختیالی ملامت یو"

نن د بختیالی سترگې له خپلو ماشومانو نه راوښتې
"مولوي صاحب ! که تاسو راشی که نه شی ، پر ما داشپه و
ورځ هغه رنگه تهرپرې ، ژروي مې دا خای چې څنگه په دې
دومره کلې کپی یو سنت وهلی نشته چې راشی د دې ورو
ماشومانو حال وکړی چې څه حال مودی ، یو څه په کور کپی
لری که نه یا خوناروغه نه یاست ، دیو ظالم له وپرې ټولو
سترگې پتی کړې دي ، څو میاشتی وشوې چې زه او دا واره
په دې سرای کپی شپې او ورځې تهره وو ، بیا چې وارده
شی ، نه له دې خپلو سپینو ږیرو شرمپرې ، نه له ما ، نه د دې
ورو یتیمانو له حقه وپرپرې .

تاسو که نه له خدایه وپرپرې ، نه د ماشومانو له ازاره ، زه هم
دمهره هم د یتیمانو له حقه وپرپرې ، دا منم چې زه یوه ښځه یم

، هیخ مې هم پئه وس نه دي پوره ، دا به وکړم ، مرگی به قبول کړم ، یتیمانو ته به د پلار قاتل نه کړم ور پلار .
نورو سپین زیرو سوالونه بس کړو ، خاموشه شول .
خود مولوي خوله نه سره ورتله .

مولوي صاحب : "ته لهونې یې چې د وړې نجلی خبرې مني؟"

بختیالی اخیر خبره داسې ور خلاصه کړه .

"مولوي صاحب! دا خوبه وخت ثابته کړي چې زه لهونې یم که تاسو بې لارې ، پئه دې سر خلاص کړی ، چې پر دنیا نر ودرېږي پئه خدای که ماد ملکداد زوی وکړی ."

دوی هم یوه ، یوه غاړې تازه کړې ، خپل ، خپل (خادرونه) یې وخنډل ، ولاړ شول ، شپه تېره شوه .

سهار ملکداد پئه خپله ورغلی "بختیالی زه سوال درته کوم ، داسې وکړه دا زما زوی وکړه ، ته یې ډېره خوښه یې ."

د بختیالی باری (جارو) پئه لاس کې وو ، د خونې ومخته پئه سرای کې ناسته وه ، نه یې یوه کړه او نه بله

"ستا زوی نه کوم چې پر سر یې را وترې لاهم ، دانېکي وکړه ، مال له دې خپلو ماشومانو سره پرېږده ، زه له مېړه بېزاره یم ، نه مېړه کوم ، نه یې شوق لرم ."

ملکداد چې پئه دې پوه شو چې بنځه یوه خوانه کوي ، نو یې له خولې لاس واخیستو

"ستا څه خیال دی ، ما چې دې مېړه دومره پئه هنر وژلای شو ، نو دا ماشومان دې هم یو ، یو داسې پئه هنر وژلای شم ."

یوه خوبه دې داده چې دا ماشومان دي يو، يو داسې په هنر
در مړه کړم لکه مېړه، بله دا چې زما زوی په خوشالي وکړې
زه د زوی پر غم نه يم، پر دې يم چې ته زما زوی وکړې، که
دې سبا زامن لوی شي هم، دا شک به يې نه راځي چې زموږ
پلار ده يا دده زوی وژلی دی.

بختیالی چې دده خبرې واورېدلې، باری په لاس کې حقه
جېرانه شوه او سوچونو واخيسته.

"يو خو يې زما مېړه رامې کړی او په ډاگه يې مني هم، بيا دا
سرزوری، د ماشومانو د وژلو تر وخت له مخه خبرتيا هم
راکوي له دې زوی مېرې څخه به په چل کار اخلم."

له څه خاموشي پس يې ډېر په عاجزي وويل
"سمه ده، دوې شپې مهلت راکړه."

ملکداد "دوې نه، درې ورځې مهلت در کوم."
له خان سره يې واړه، واړه خندل، ولاړ شو.

دا په دغه شپه د دينک کور ته ورغله، ټوله کيسه يې ورته
وکړه او هغه عکس يې ورکړی پر کوم چې ايلېريس ليکلی
وو.

دينک په هغه سهار وختي ملکداد ته ورغلی "زما بسڅه
ناروغه ده، که دې يو زردوه روپۍ راکړې، ډاکټر ته يې
وړم."

ملکداد خندل چې روپۍ يې ورکولې "هلکه داد يار
بسڅه خو دې پوه کړه، که در څخه مني چې دا زما زوی
وکړي."

دەبێ لە لاسەروپی نیوی "سمە دە، تە فکرمە کوه چێ زە
لە هەغی خواراشم."

دی پە دروازە کێ و لاروو، د بختیالی د کورپە خوا بێ کتل
"مانبام تە بە راخێ؟"

دە هەم د بختیالی د کورپە لور سترگێ و و وارولێ، پە زە
کێ بێ پە خپل کردار خندل "نە دوێ شپێ پر هەغە خوا کوم، د
لورمێ اوس کال وشو، نە زە و رغلی یم نە بێ مور، دوێ
شپێ لە لور سرە کوم."

دە بێر تە مخ د دینک پە خوا واراوو، کت، کت و بێ خندل
"هەلکە دینکە دوێ و رخێ پس خوبە یا نوره و یان سکوره."
دینک روان شو، خپله بنسخه بێ ڤاکتر تە بوتله، د شپێ
بختیالی خپله غوتە تیاره کړه، خو واره ووتە، شا و خوا بێ
وکتل، شوک نە وو، نە د چارغ وو.

خپل ماشومان بێ پوه کړو "کە چیری توخه در تله، پر خوله
لاس نیسی."

خان بێ بنه مطمئینه کړی، ماشومان بێ تر لاس و نیول، د
دېوال له سایې سره، د خور لسم د سپوږمۍ پە رنا کێ بێ ڤر
پە چتکې گامونه بنودل چې سپوږمۍ بێ پە و ورو کێ پته
شوه، د دې بێ سا سمه شوه، لکه چې وایي "اوبو اخیستی
خگ تە هم لاس اچوي."

یو وخت بێ شرنگی تر غوربشو چې تر شا بێ وکتل، سپی و
سپس و، مېږوی بێ کنبلی وو، د غارې خنخیر او مېږوی
بێ شرنگی کاوؤ.

د دې کله وېرې نغ تر خولۀ نه و تو بیا یې هم دا هڅه کوله
چې لوتې ور غورزوي، سپی وگرځي.

د محمد دین د انارو تر باغه، په باغ کې څه تگ مشکل وو،
د وښو او بوټو په وجه، ځکه څه وځنډېده.

چې دا ور ورسېده، دینک د موټر ډرائیور ډېر سترې کړې
وو، په څه شوه، څه شوه هغه ستا نسخه.

دی نه وې، ته ما په یو بلا وخورې.

چې بختیالی و ماشومان ور ورسېدو، پر ډرائیور د اختر
ورځ شوه.

دومره په تازیله یې موټر روان کړې لکه یو څوک چې دې
ویني، ور پسې وي.

یو زوی یې په روان موټر کې، په سپي پسې تر شاکتل چې
سپي پاته شو.

ده په ژرغوني نغ وویل "مورې! زموږ سپي؟"

دې زوی پر مخ مچ کړو "زویه! دینک کا کاکا بیرته راځي،
کورت ته یې بیا یې".

په لارې هغه ښارگوټي راغلی، په کوم کې چې د دینک د لور
کور وو او هم موټر روان د دې ښارگوټي وو.

د لور کور یې له لارې وه بختیالی ته ور وښودی.

په تلو، تلو کې، و سهار ته نزدې یو بل ښارگوټي ته ورسېدو
دوی شپه په ناسته تېره کړه، ډرائیور ویده شو.

سهار چې یې لمنځونه وکړو، چای یې وڅښلې بیا یې مخه
وکړه، ماښپین قضا وو چې هغه ښار ته ورسېدو.

د دې ماشومان ډېر حېران ول چې دا بيا څه رنگه ځای دی ،
 څومره ډېر موټران دي پکي چې کله يې د خړه ټانگه وليده
 ، نارې کړې "ادې ادې هله وې په خړه يې گادۍ پسې کړې ده
 ، سرې پکي ناست دي"

بل چې رکشه وليده ورته حېران و چې دا بيا څه رنگه شی دی
 په درو پيو روان دی ، په ښار کې ماشومان روان وو ، دوی
 ورته په سوچ کې وو چې دا خو يې زموږ رنگه کالي نه دي ،
 لمن يې نسته ، تر شاد چا توره تېلۍ ده چا شنه تېلۍ چا
 رنگ په رنگه لوتي تړلې وې ، دوی پوښتنه هم نه شوه کولی
 چې دا څنگه شيان دي ، خوبس حېران دريان يې يو بل خوا
 ته کتل .

ډرائيور په ښار کې يې يو چا ته هغه ايډريس ورنښکاره
 کړی ، هغه داسې وويل "سيده ورځی ، تر هغه وخته چا ته مه
 ډرېږئ ، تر څو چې يو لوی چوک دراځي ، پر چوک له يو چا
 پوښتنه وکړی ، هغه به يې دروښايي ، ډېر مشهوره سرې دی
 ، هر څوک يې پېژني " پر چوک يې له يو چا پوښتنه وکړه ،
 هغه يې دوکان ته لاس ونيوو

"هغه مخامخ دوکان يې دی "دينک ورکښته شو ، دوکان ته
 ورغلی ، يو سپين ډيرې سرې ته يې هغه ايډريس ورنښکاره
 کړی .

هغه چې ليکلي وليدل ، يو گړۍ په سوچ کې لار ، هم په هغه
 سوچ کې يې کاغذ واړاوو چې عکس ته يې په غور وکتل ،

عڪس يي وپهڙندلي، پءُ سڀينو چشمو ڪي يي سترگي
 دينڪ ته ور وارولي، پءُ وره خدا ڪي
 ”وبخنبه، بهخي ڊپر وخت تهر شوي دي، د تورڪاني د اينخر
 زوي يي؟“

ده چي د شاه جي و تڪو سڀينو وپنستانو ته ڪتل ”نه نه نوم
 مي دينڪ دي، صرف مي د اينخر لور او لمسيان تر تا پوري
 را وستل، ماته اجازه راکره، زه خم، د کرايي موتر مي
 راوستي دي.“

ده چشمي له سترگو لري کولي ”د خدای بنده، خو پءُ بس ڪي
 به را تلاست، دومره کرايه؟“

له ڊپر ه سته پس، شاه جي رخصت ور ڪرو.

دينڪ روان شو، پر شايي ور و ڪتل ”د خدای پءُ امان، نوره
 ڪيسه به بيا بختيالی درته و ڪري.“

بختيالی او ماشومان يي د دوکان مخته ڪنسته ڪرو، دي
 روان شو، شاه جي له بختيالی سره روغبړ و ڪر، د خپل
 همسايه رکشه يي را وغو بنسته، بختيالی او ماشومان يي
 ڪورته ولهرل.

ڪورته چي ور غلو، د رکشي والاد شاه جي بنسخه پوهه ڪره
 چي ”داد شاه جي مهلمانة دي، بهخي له لري راغلي دي،
 بايد بنه خدمت يي و ڪري.“

د شاه جي بنسخه جيينه پءُ پڻستو پويده، خو ويلاي يي بنه نه
 شوه، پءُ هر زحمت يي بختيالی پءُ خبرو پوهوله يا پوهيده.
 جيينه د بختيالی او ماشومانو ته ڊپر ه جبران ه وه.

حيرانه پٽ ڏي وه ڇي ڏي پڻسٽني ڏهر ڀي ليدل ڀي وڀي ، ڊ ڀنار نه
، ڊ غرنو .

ڊ ڊي اوڀر ڊو ڄامو او لڀلو ماشومانو ته به خود حيرانه وه ،
ڇي نه ڀي ڊاسي ڄامه ليدل ڀي وه ، نه ڀي ڊاسي لڀلي ماشومان
، ماڻنام شاه جي هم راغلي ، له بختيالي ڀي ڀنه ڊ ڪور ، بابا
او ٽولو پوڻسٽنه بيا وڪڙه .

له ڊوڙي خورلو پس ، شاه جي لاس پٽ ڊسماڻ پاڪول ويڀي
خندل "بختيالي لوري! ڪه ستا پٽ ڀياد وي ڇي ستا بابا به
ويل ڇي يو متل ڊي (مور ڀيلمه له هوره پس پوڻسٽو) اوس
نو حال راڪڙه ، ته او ڀنار ته له ڊي وڀو ماشومانو سره راتله؟"
بختيالي شاه جي ته مخامخ ناسته وه ، خپل لسٽوني ڀي ڊ
پڪي پٽ ڊول ڊگرمي پٽ وجه ڀنوراوو .

له هغه وخته ڀي ڪيسه شروع ڪڙه ڇي ڊي ورغلي ، ڊ ڊوي پٽ
ڪور ڪي اوسهڊه .

پٽ غره ڪي ڀي سروي ڪوله ، نقشي ڀي جوڙول ڀي ٽر دغه
ماڻنامه ڇي ڊا له شاه جي سره ، ڊ ڊه پٽ ڪور ڪي ناسته وه .
جيڻي ڊ ڊي ڊ ماشومانو خايونه هوار ڪڙو ، يو ، يو ويڊ بدل ،
ٽول ويڊه شول .

شاه جي ڪه خه هم ڊ بختيالي ومخ ته ڪتل ، خو سوچ ڀي پٽ
هغه تهر وخت او ڊ ڊي ڊ بابا پٽ ڪور ڪي وڙ .

ڀي پاهه ڀي اوف ڪڙو ، ولاڙ شو ، پر لمانخه وڊر سڊو .
بختيالي ته ور پٽ ڀياد شو

”رينستيا، رينستيا، شاه جي چڙ به لمونڇ ڪاوڙ، يو خويي لاس پر نامه نٿو نيول او بل بي د خاورو تيڪي مخته شوده.“

شاه جي چڙ لمونڇ وڪري بيا راغلي، جيني شني چاي راوڙي، پيالې بي وڙ ڪولې دٿ ڇنڀلي، بختيالي ته ڀڄندو ”زه او جينه پٺ دڙ ڪور ڪي دوه پٺ دوه يو، يوزو لرو، هغه هم د واده او بچيانو خاوند دي، د ڇنگ پٺ سراي ڪي اوسي، يوه دي پٺ دڙ ده چي له مور سره پٺ دڙ سراي ڪي گله اوسي او بله خوبه دي دا ده چي دڙ ڪوڇي پٺ اخيره ڪي، زما خالي سراي دي، هغه در ڪرم، ته او خيل بچيان پڪڻي اوسي.“

بختيالي: ”ما ته هغه سراي راکه، بس زه او بچيان به پڪڻي اوسو.“

شاه جي دڙو ال ته نزدې شو، شا بي وهله سمه ده چي ڇنگه ته خوشاله بي، يو ڪار ته وڪڙه، ضروري هم دي، ڪه زخمونه جو روڙي، نو دا انتقام اڃستل له ذهنه ڇڻه وباسه، نور هر ڇٽه اسانه دي.“

شپٽه سهار ته نزدې وه چي دوي ٽول ويده شول.

بختيالي ته دا ڇٽه عجبته ٺڪار پده چي هلته بيخ وو. مور پٺه خونو ڪي ويددو او دلته بيا گرمي ده، د ڇلگو گرمي ڪيري.

”رينستيا، رينستيا، شاه جي چڙي به لمونڇ ڪا وڙ، يو خويي لاس پر نامه نه نيول او بل بي د خاورو تيڪي. مخته شوده.“

شاه جي چڙي لمونڇ وڪري بيا راغلي، جيني شني چاي راوڙي، پيالڀي ڀي وڙ ڪولي دڙ ڇنڀلي، بختيالي ته ڀڄندو ”زه او جيينه پڙ ڏي ڪور ڪي دوه پڙ دوه يو، يو زوي لرو، هغه هم د واده او ڀڄيانو خاوند دي، د ڇنگ پڙ سراي ڪي اوسي، يوه دي پڙ ڏي ده چي له مور سره پڙ ڏي سراي ڪي گلهه اوسي او بله خوبه دي دا ده چي دڙي ڪوڇي پڙ اخيره ڪي، زما خالي سراي دي، هغه در ڪرم، ته او خپل ڀڄيان پڪنبي اوسي.“

بختيالي: ”ما ته هغه سراي راکه، بس زه او ڀڄيان به پڪنبي اوسو.“

شاه جي دڀوال ته نزدي شو، شا ڀي وهله ”سمه ده چي ڇنگه ته خوشاله ڀي، يو ڪار ته وڪڙه، ضروري هم دي، ڪه زخمونه جو روڀ، نو دا انتقام اڃيستل له ذهنه ڇڻه وباسه، نور هر ڇڻه اسانه دي.“

شپه سهار ته نزدي وه چي دوي ٽول ويده سول.

بختيالي ته دا ڇڻه عجبه ٺڪار ڀڄه چي هلته بيخ وو. مور پڙ خونو ڪي ويددو او دلته بيا گرمي ده، د ڇلگو گرمي ڪيري.

که بيا موڊ ستاپه ځای کې يوه شپه هم وکړو، له موڊ سره روپي ډېرې دي، ته صرف و ما او زامنو ته لار ښودنه کوه، نور موډ له تاهيڅ هم نه غواړو“.

شاه جي ځاځان له ځان سره بوتلو، له بختيالی په پته يې د کور پر سامان، څه د ځان روپي ور کړې، سامان يې راوړو. بختيالی خپل کور سم کړو.

شپه يې د شاه جي په کور کې وکړه، په سبا له خپل کور ته دا او زامن بيا ده نوي کور ځاوندان شول.

يو څو ورځې دې و ماشومانو داسې محسوسوله، لکه خوب چې وينې، د ښار پوخ کور، د برق رڼا چې د شپې او ورځې بېخي فرق نه وو. مياشت تېره شوه.

يو سهار شاه جي دوکان ته تلو، د دوی پر کور ورغلو، له حال احوال کولو پس يې له بختيالی پوښتنه وکړه “د څه ضرورت خو نشته؟”

بختيالی چې د جامو له مينځلورا ولاړه شوې وه، خپل غړلی لستونې يې خوراوو “نه نه شاه صاحب، د هيڅ ضرورت نشته، که چيري د يو شي ضرورت پېښ شو، ضرور به درته وايم، پر دې که صلاح راکړې چې ځاځان پر يو کار ولگوو؟”

شاه جي چې لاس پر دېوال کښېښوو “ا خو ډېره ښه خبره ده، تاله ځاځانه پوښتنه کړې ده، دی کوم کار کولای شي يا يې کوم کار خوښ دی؟”

بختيالی جي هفتي وارهه وه "هسي بي پر يو کار ولگوه، پنه مزدوري کي کله دا وو جي دا کوم داننه کوم".
 شاه جي جي خپلي چشمي پنه سپين دسمال (جي يوه شنه ليکه هم پکنبي تيره شوې وه) پاڪولي "نه نه داسي نه ده، خبرزه به سوچ پروکرم".

پنه دي بله ورخ شاه جي ورغلي، يو هلڪ بل ورسره وو، خاхан بي ورسره کرم "له دي هلڪه سره لار شه، خو ورخي پنه بنسار کي تيره کرم، هلڪان به وويني، خوڪ خه کار کوي، خوڪ خه کار، جي کوم کار دي خوڻن شو، وماته به ووايي، هغه کار به که خبر وو، پنه صلاح شروع کرم".

خاخان لارو، خو ورخي بي له هلڪانو سره تيري کرم، چا گنجي، چا صدری، چا د پلاستيڪ لو تي، چا نسوار خرخول، چا کاغذونه ٽولول، چا خه او چا خه خرخول، پنه خو ورخي پس شاه جي له خاخانه پوڻسته وکرم "کوم کار دي خوڻن شو؟".

خاخان جي خپله خرچنه گوته پنه غابسو کنبه کنبهله "زما د پالش کار خوڻن دي".

شاه جي يوه دوکان ته بوتلو، يو وروکي صندوق، برش او پالش سور او هم بي تور ورته رانيول.

خاخان جي له هغه دوکانه ووتو بيا بي ناره کرم "پالش، پالش".
 د پالش کار بي شروع هم پنه دي کرم جي ده ته دا نارې ڊپر خوند ورکاو، پالش، بوت پالش، يوسري خپلي خپلي ورکرم "دارا پالش کرم".

ده چي خپلي ور واخيستي، تر ډېره په سوچ كې ورته ورك وو. هغه پر يږغ كړو "هله ماشومه، زما كار دي، ټوله ورځ خوبه پردي ځاي نيم ناست".

ده د پالش ډبي خلاص كړو، پالش وركول يې شروع كړو. هغه پر يږغ كړو "هلکه يوار خو يې په اوبو صفا كړه".
 خاڅان چې د هغه سړي په خوا وركول "ټولي پريولم؟".
 هغه چې د ده وركړې چپل په پښه كړو، وركول شو "نه نه، ستا اوله ورځ ده كه څنگه؟".

خاڅان چې په لاس كې يې د هغه سړي خپلي وه "هو".
 هغه زړه سواند سړي خپلي په خپله ورسره پالش كړې.
 بس كار يې له هم دې ځايه زده شوو، ورځ يې تر ماښامه په ښار كې تېره كړه، ماښام چې كورته ورغلي، شپېته روپۍ مزدووري يې كړې وه.

دا ډول سهار تلو، ماښام راتلو، روپۍ يې راوړلې، كله لږ كله ډېرې، يوه ورځ چې په ښار كې روان وو، نارې يې وهلې "پالش، بوټ پالش".

يو سړي ورناره كړه، دې ورغلي، هغه خپل بوټونه ورووكنسو "دا پالش كړه، ښه پالش وركړه، هسې يې په رنگه رنگه وه".
 چې په دوكان كې يې پمبه او جوړې بستري خرڅولې.
 دوه مزدوران يې دوكان تر مخ، پر پاڅه سړك ناست وو، په بستره كې يې پمبه اچولې وه، په لرگو يې پكښې ټكوله.

دوکاندار له ده پوښتنه وکړه "ماشومه! داسې کور به نه وي در
 معلوم چې سپين سرې لري، زموږ کار ډېر دی، بستري به په
 مزدوري ورکوو، په کور کې به يې جوړوي."
 خاخان "هو يوه را معلومه ده، خو زه به حال وکړم."
 پوتونه پالش شو، خپلې پنځه روپۍ يې را واخيستې، روان
 شو، د دوکاندار بياله شايع شو "ماشومه! که يې چيري
 ماشين نه درلودی، مشين به هم موږ ورکړو."
 ماښام چې کورته راغلی، مور ته يې د دوکاندار کيسه وکړه
 ،مور يې ډېره خوشاله شوه
 له ډېرې خوشالۍ يې سر، سرتور کړی "شکر دی خدايه، زما خو
 دا خيال وو چې يې مېړه او بې خپلو د ژوند شپې او ورځي نه
 تېرېږي.

زويه دا خو ډېر ښه کار دی.

زه به کاره په کور کې ناسته يم، دا کار ځينې راوړه، ښه دی،
 يوه ما و د زرینې وخت پر تېروي، بل به مزدوري را کوي."
 خاخان سهار د دوکاندار ته ورغلی، يو مشين څلور، پنځه
 بستري يې ځينې راوړلې، ټول پر روزگار شول.
 ورځ تر هغه بله ټول په ښه رنگ کېدو، هم يې روپۍ پيدا کولې،
 دا ډول خاخان خپل پالش کاوه، مور ته يې بستري راوړلې،
 روپۍ چې به دوی تر ضرورت زياتېدې، هغه يې شاه جي ته ور
 کولې

يو ورځ خاخان د پالش صندوق په کونج کې کښېښوی "مورې!
 زه د پالش کار پرېږدم، په هټل کې کار شروع کوم."

بختیالی چي سترگي يي د پالش پٽ صندوق کي وي "زويه اد
هوٽل کار به گران وي، نه به يي شي کولاي".

خاхан بي کمبلي پرفرش و غخبندو،

"موري! خان به پري و گورم، که چيري گران وو، پري به يي
ردم، د پالش کار خوبيا هم شته".

بختیالی چي کمبله هواروله

"زويه! له شاه جي سره به مشوره وکړو".

خاхан چي را پورته شو، د کمبلي پٽ لورروان وو "سمده
موري! سبابه زه شاه جي ته ورشم".

بختیالی چي د هوارې کمبلي و خنگ ته کښېنسته "نه نه زويه،
زه به خپله ورخم".

بختیالی سهار وختي د شاه جي کور ته ورغله چي خاхан

داسي وايي "ما په يو هوٽل کي کار موندلی دی، زه په هوٽل
کي کار کوم

ستاخنګه خوبه ده؟".

شاه جي چي يوه وړو کي کتابچه يي په لاس کي وه "کار دي کوي

، بي کاره دي نه کښېني، گټه دي نه راوړي، خو کار دي نه
پرېږدي".

له دي ورخي خاхан په هوٽل کي کار شروع کړو، د هوٽل کار که

خه هم گران ووييا يي غرمه او ماښام ښي غوښي هم ورکولې.

په اوله ورځ چي د هوٽل مالک لمانځه ته لاړ، دی پر چوله ولا

وو چي چاښکي به پخه شوه، تويده، ده به له وار خطايي د خپا

سر، سپنکی خولی له سره را واخیسته. چائینکه به یی پئه
ونیوله، له چولې به یی را ویسته.

ډېره موده یی پئه هوتل کې کار وکړو، د هوتل مالک ډېر ځینې
خوشاله وو.

یوه ورځ خاخان نذراغلی، له هغې ورځې ورک هم شو، د هوتل
مالک به تل دا فکر کاوؤ چې "داڅه شو؟ حساب یی هم پاته
دی، نښې دی وړی".

کله چې د بختیالی دویم زوی محیب الله د اووه کلونو شو، شاه جي په سکول کې داخل کړی. یوڅه وخت یې تر لاس نیولی، سکول ته یې بېولو، اوس نو هغه وخت نه وو چې محیب یې تر لاس نیولی، سکول ته یې بېولو.

یوه ورځ خاخان له وروره سره په دې وختي ووتو، چې په سکول کې یې څو کاله وشو، یوڅه زده کوي هم، که هسې ورځي وخت تېروي.

له استاده به یې پوښتنه وکړې بیا به خپل هوټل ته لاړ شې. له مور سره په کور کې زرینه او تر ټولو وړوکی ورور چې اوس د پنځو کلونو وو، حبیب الله پاته شو. د بسترو دوکاندار خپل موټر راوستو، د دوی له کوره یې جوړې بستري وړلې، د موټر دتلو په وخت کې، حبیب له شاپه موټر ټال شو.

موټر چې د دوی له کوڅې بله کوڅه ته گرځېدو، حبیب له موټره ټوپ کړو، سر یې پر پاڅه سرک ولگېدو چې بېخي یې اندازه ویني یې له مات تندي څخه تلې چې اکثره خلکو ویل "یورگ یې پرې شوی دی".

د کوڅې په سر کې، د دوی همسایه هندو دوکاندار، په بل موټر کې واچاوو، هسپتال ته یې یو وړی.

خپل زوی يې بختيالی ته ولېږلو چې هسپتال ته دې راشي.
هغه د موټر والا دوکاندار چې (د دوی له کوره يې بستري
اخستي وې) څه تللی وو، له شایو سکوتر والا ورغلو "په
موټر دې له شایو ماشوم ټال وو، ولېدو".

هغه هم خپل موټر بېرته راغبرگ کړو، هسپتال ته ورغلی.
چې دی ورسېدو، رام داس خپله وينه په لېبارټري کې بدله
کړې وه، په بدل کې يې د ماشوم له وينې سره سمه وينه راوړې
ود

په دې وخت کې ترسيم مسيح هم راغلی چې هم د دوی
همسايه وو، هم يې په دې هسپتال کې د صفای ډيوټي کوله.
چې هغه وينه پر ختمېدو شوه، ډاکټر نارې کړې "يو گوډی
وينه نوره هم پکار ده".

ترسيم چې د ډاکټر له را وتوسره سم ولاړ شو "رام داسه!
د دې گروپ د وينې يو سړی وماته معلوم دی، زه يې
راولم".

رام داس ناست وو، د ولاړېدو هڅه يې کوله "ترسيمه!
ستای وينه به بدله کړو، دی نه وي هغه سړی رانه شي".

ترسيم روان وو، مخ يې پر شارا وړاوو "دستي يې راولم".

رام داس: "درسره رابنه شي، يابه پرځای نه وي".

ترسيم: "نه نه څنگه به نه راځي".

يوگړی وروسته ترسيم خپل ورور جهدي راوست، له هغه يې
وينه وکښه، چې و ماشوم ته دويم گوډی وينه ور جاري کړل
شود.

شاه جي، بختیالی، اوڀا خان هم راور سهدو چي کله به بي
 وروکي زوی زگهروی شروع کړو، دا به بي اختياره ورو لاره
 شوه "جار، قربان مور د جار شه، مور دې صدقه شه، چي د
 خدای در باندي لور پري، مور خه کولای شي، جار خدای پاک
 دي دا خوب در خخه واخلی، جار خوب دې پر کانو او بوتو شه
 ، خپلي لارې دي دوا شه."

له هره اه سره بي دا ويل، ورته ولاړه به وود

د ماشوم دوې شپې، دوې ورځې په هسپتال کې وشوې.
 د کوڅې نر او بنڅې راتلو سني، نه شيعه، نه عيسای او نه
 هندو پاته شو.

ټول به په ورځ کې يوار راتلو، په هغه ساعت ځاځان لا هم نه
 وو.

د حبيب حالت بنه نه وو، گړی په گړی بي رنگ تغير خوړلو.
 بختیالی ټوله شپه په ناستې ورته تېره کړله.

سهار له لمانځه وروسته چي بختیالی د زوی کتو له راغله
 چي گوري بي، حبيب هيڅ حرکت نه کوي. نارې بي کړې "هله
 ډاکټر صاحب! هله دا حبيب ولي نه بسوري؟"

نرسې په منډه ډاکټر راوستو، ډاکټر له کتو وروسته، نرسه
 ته په هغه ژبه يو څه وويل، چي دانه به پوهېده.

ډاکټر روان شو، نرسې بي د پزې او خولې څخه پائپونه کښلو،
 دا بي سر ته ولاړه وه، پر سر بي لاس ور يښی وو، له سترگو
 بي اوښکې خڅېدلې، شا و خوا بي ونورو ناروغانو ته کتل
 او د زړه له زوره بي ژړل.

حبیب وفات شو، د کوشې ټول خلگ ورغلو چې کله له هسپتاله کورته راغلو، خپل وړوکی زوی یې د کوشې خلگو یو وړی، خاورو ته یې وسپارلی.

له هغه وروسته به بختیالی او خاخان دې ته حبران وو چې داخلگ خو نه زموږ د ژبي دي، نه د مذهب بیا ولي نه خان سپموي نه مال؟

خو، خو واره هغه دوکاندار، له خو کسانوسره (چې د دې زوی یې په موټر وژلی شوی وو) د دوی کور ته ورغلی "ماپه بخښې، له ما خطا وشوه، اوس تاسو پور راباندي ږدی، زه به یې درکوم".

بختیالی تر دې خبره نه شوه تېره چې "وروره ستا له ماسره څه دښمني وه، دا پېښه وه وشوه، ما بخښلی یې، له ما خلاص یې، هم په دې دنیا هم په هغه" دوکاندار خاخان ته په دسمال کې غوټه روپۍ ورکړې.

بختیالی چې ولېدې "داڅه دي؟".

دوکاندار "یو خوروپی".

"بختیالی ولورل (قسم یې وخوړ) که زه ستایوه روپی واخلم. دوکاندار چې راووتو، شاه جی ته یې روپی ورکړې "دایه یو ډول په واخله، داڅه ډول بنځه ده، ماپه خدای که داسې غیرتمنه بنځه تر اوسه لیدلې ده".

روپی یې د شاه جی په لاس ورکړې، دوی روان شو. د فاتحې یو خو ورځي وروسته، غرمه وه، مور یې د دوکاندار له پاته بسترو، یوه نیالی په برامده کې هواره کړې وه، گنډله یې.

لہ شاد حبیب ریغ شو "مورې اوہ مورې ا"
دې تر شا وکتل ، چارپېره تور دپوالونہ یې تر نظر ویستو ،
حبیب نہ وو۔

لہ خان سرہ یې پټ سوکھ ، افسو سناکھ اواز کا کړې ویلې	پر دنیا نازک لہ کمه
سې جنازه بل زبان وړي	مور بې څنگه هېره وي
د دوری نشته دروازې	شک بټ کارم نہ راڅي
اوس د هندوان قریبان دي	داد ده د خپل خپلوي
د مرگ تاریخ لیکم گرانو	ستاد زړه پردپوالسو
تاکې مه ستاله غمو زړه	چاته نہ دی وربنکاره
خاندې خلگ گرانه گایرې	زما پټ غم نہ راگدېرې
ستا پردوری کانی پراته	خله خوري مه سپرې زړه
صبر د راکې الهي	ستا لمبې مه زړه سوڅي
پرتا درب وکي سایه	لمرد سوڅي مخکه سره

مور بې پر خپل وړوکی، وفات شوي زوی، جوړې کړې

کا کړې ویلې

محبیب پټه دروازه کې ودرېدو، د مور پټه ژرغوني ریغ کي بې
کا کړې غاړي اورېدلې، چې پټه دروازه کې پټه درېدوستری
شو، دننه ورغلی

مور چې دی ولیدو، ستن بې پټه نیالي کې جگه کړه، ولاړه
شوه، اوبه او دودۍ بې ورته راوړد

خاخان پر پولی سر برمنخلی "مورې انن می یو کار پیدا کړی
دی، که ستا خوښه وي" -

بختیالی چې سترگې یې د ده په خوا ورو وړولې "زویه څنگه
کار؟" -

خاخان چې خپله سپینکی خولی پر سر کوله "مورې! د
سنه ما په مخ کې یو کبابی دی، دسیخانو کباب او شربت
خرخوي -

دی به ناست وي، زه به چې فلم شروع وي، کباب او شربت دننه
وروړم، پر خلگو به یې خرخوم" -

بختیالی چې د ده له لاسه برمنخ رانیوله "زویه داسنهما یې
بیاڅه بلاده؟" -

خاخان پر مخ غور لاس تېراوو "مورې! تا تر اوسه د سنه ما نوم
نه دی اورېدلی؟" -

بختیالی د ولاړېدو په وخت "نه زویه نن یې دا دی ستا په خوله
کې اورم" -

خاخان واره، واره له خان سره خندل "مورې سنه ما داسې ځای
دی چې په سونو خلگ ورته راځي، ناست وي، تنډاره یې کوي
، کله د بنخور حسونه (رقصونه) کله جنگونه پکې کېږي" -

بختیالی چې په گونجې تنډي، تونده لهجه ورته وویل "نه نه
زویه، داسې ځای ته به نه ورځې چې جنگونه پکې کېږي، که

مې جنگونه پټه در کولای، له خپله کلي به پټه شپه نه راتلم، گوره گوره چې ورنه شې-

خاخان شونډان پټه غابسو کې نیولی وو چې وړه خندا یې بنسکاره نه شي "مورې پټه ماڅه کوي، زه خپل شربت او کباب پکي خرخوم، دوی دې خپل اتنونه او جنگونه سره کوي"-

بختیالی چې د ږمنځي غابسونه پټه یوه واره خلي پاکول "نه نه زویه د بل گولۍ یابۀ لرگی درباندي ولگېږي"-

خاخان کټ کټ وخنډل "مورې دا حقیقت نه دی، دا د برق پټه زریعه پر دېوال عکسونه بنسکاره کوي، دا نور خلگ ورته ناست وي، ننډاره یې کوي، تا تر اوسه اورېدلي دي چې د جنگ خلگ ننډاره کوي یا شربت وکباب پکي خرخوي، پټه جنگ کې خو خلگ گواښ کوي"-

بختیالی چې د حېرانتیا پټه حالت کې، د ږمنځي پر غابونو خپله گوته تېروله "زه هم حېرانه شوم چې دا اوس څنگه خلگ دي چې د جنگ ننډاره کوي، زما لېونی بیا د گواښ پر ځای شربت و کباب پکي خرخوي-

سمه ده زویه، د شاه جي هم دغه صلاح ده، چې د ده کوم کار خوښ وو، هغه دې کوي"-

دا خو هسي عذروو، حقیقت خودا وو، چې وده ته د عکسونو جوړولو کار ډېر خوند ورکاوو-

ورغلی له هغه مصور سره یې کار شروع کړو، چا چې به د نوي راغلي فلم د مشهور تیاډ پارہ، غټ غټ عکسونه جوړول او په چوکونو به یې خړول-

له هغه سره یې ډېر په مینه او خلوص دا کار کاوؤ- بېخي ډېره موده یې د استاد جوړ کړي عکسونه رنګول او وړل په چوکونو به یې خړول-

استاد یې په بدل کې یو د غرمي ډوډی، هر ماڅیګر د جیب خرڅه ورکوله-

د هغه روپی- خرڅولې نه، جمع کولې یې، کاغذونه او قلمان یې په اخیستل-

مانښام چې به کور ته ورغلی، دی وو او عکسونه جوړول به وو- د مور به یې هر سهار دعوه وه "توله شپه پر بتانو تېره کړې، اوس خونته د دین شوې، نه د دنیا، نه لمونځ کوي، نه اودس، نه دې په دې دومره وخت کې دوې روپی کور ته راوړې-

دا ډول په دعوه او شنه زړه درست کال تېر شو، نه یې د مور خوله سره ورتله، نه ده دا کار پرېښوی-

یو ورځ یې مور مخه وکړه، شاه جی ته ورغله، توله کیسه یې ورته وکړه-

شاه جی په سپینکوټي د شمال سترګې پاکولې، مخ یې ور واړاوه

"بختیالی! اوله ورځ مي درته وویل، هلک و خپل مخ ته پرېږده، کار مه په لره، ستاڅه خیال دی، خاڅان به تاوانونه

درته راوڙي، نه بي راوڙي، بي غمه شه، خانان زه ډبر بنه پيڙم

بختيالی چي شاه جي دسمال نغبنتي، دي بي ولاس ته ڪنل
اوس خو درست ڪال وشو، نه بي يوه روپي ڪورته راوڙه او نه
بي غوڙ له گوته وروڙي ده، د الله اکبر د پاره-

شاه جي چي خپل نغبنتي دسمال جيب ته ڪاوڙ "بختيالی دا
لمونڇ چي نه ڪوي، پنه دي ملامت دي، دابه ورته ووايم لمونڇ
به ڪوي، پر ڪار نه شم ورته وئيلاي، ڪار چي دده خونه ده هغه
ڪار دي ڪوي، چي روپي پڪي تاوانه وي، ڪه هغه ڪوي چي
روپي پڪي گتبي-

له ڪوره سم سره را ووتو، چي راغلو خاхан ويده وو، مور له
خوبه را پورته ڪرو-

انه بجي ڪهدونڪي وي، چي دا ورڇ د جولای د مياشتي
دويستمه وه-

چي ده مخ و مينڃلي، مور بي چاي راوڙي، شاه جي او خاхан
چاي خنڊلي، شاه جي خاхан ته خبره ورياده ڪره "خاخانه دا مور
در ڇخه گيله منه ده، ته ولي لمونڇ نه ڪوي، تر غرمي ويده بي
؟"

خاخان چي سر ڪنڀه خڙولي وو، را پورته بي ڪرو، د شاه جي
پنه لور بي ور ڪنل "له دي واره مي ته او مورڪي وبخني بل
وار به داسي نه ڪوم-

شاه جي ولاڙ شو "زه خم، خوته به قول راسره ڪوي"

خاخان چہی شاہ جی ولاہ وو، پتہ ناستہی ہی د شاہ جی ومخ تہ
کتل "ہو قول دی"۔

پتہ دہی ورخ چہی ورغلی، استاد تہ ہی وویل "د دہی اوس راغلی
فلم تول عکسونہ زہ جوروم، تہ ہسی راتہ گورہ"۔

جامی ہی بدلی کھی او رنگونہ ہی راواخیستو، د عکسونو پتہ
جورولو ہی شروع وکرہ، استاد ناست وو، ورتہ کتل ہی چہی
کوم خای بہ ہی ناخونہ شو، دتہ بہ ہی اشارہ وکرہ، یابہ ہی پتہ
خپلہ قلم ورواخیستو۔

داہول عکسونہ تول مکمل شو، چہی کلہ وارد لیکلو شو، نو
استاد قلم پتہ لاس ورکرو۔

دہ دہر پتہ معصومانہ انداز قلم او رنگ پتہ لاس کھی
راواخیستو۔

خاخان "استاد محترم! زہ پتہ خدای کہ خپل نوم بنہ وٹیلای
شم"۔

استاد چہی پر چوکی ناست وو، د دہ پر مخ ہی د رنگونو تکی
لیدو۔

دہ پتہ رنگہدلو لاسونو کھی رنگ او قلم نیولی، وارہ وارہ ہی
خندل۔

خاخان "استاد محترم! تہ ہی پر کاغذ ولیکہ، زہ ہی ہفہ ہول
درتہ لیکم" استاد یو گری پتہ سوچ کھی ناست وو، پتہ دوارو
لاسونو کھی ہی کاغذ ور غرا وو بیایہی ہفہ کاغذ سرہ خور کرو
یو ختہ ہی پر ولیکل، ودتہ ہی ورکرو۔

دهُ د استاد محترم ليکلي دومره بناهسته وليکل، چې اوستاد محترم بي پۀ چوکي کي گوتۀ پۀ غابن ورته ناست وو، چې کله کار خلاص شو.

استاد پونستنه ځيني وکره تۀ چې پۀ الف، بي نۀ پوهېږي بيادي داليکل څۀ ډول زده کړو؟

خاځان چې درنگ د ډيي سر بنداوۀ "استاد محترم! د ازماله ډېره وخته شوق وو، هر ځای چې به ما بناهسته ليکلي وليدو، تر هغه به ما ليکل، نۀ مي پرېنښودل چې هغه لفظونه به مي هغه ډول ليکلي نۀ وو.

دا ليکل خو مي له ډېره وخته زده وو، د عکسونو شوق هغه ورځ را پورته شو چې پر چوکونو مي غټ غټ لگېدلي عکسونه وليدل.

بېخي ډېر وگرځېدم هغه سړي نۀ را معلوميدو چې جوړوي بي شوک؟

يو ورځ خولا دا سودا هم را ولوېده چې دا د چوک يو عکس پورته کړه، کور ته يې يوسه، پردې به يې زده کړې چې پۀ کومه ورځ مي ستا دوکان وليد، زړۀ مي دومره ښۀ شو، لکه د دنيا ښي او ښادي چې ټولي پر ما راغلې وي.

له هغې ورځي استاد مطمئنه شو چې خاځان به پر دوکان ناست وو، دی به بېغمه گرځېدو بل يې وړوکي تنخوا هم ور ولگوله.

بېخي ډېر وخت يې له استاده سره کار وکړی ، اخير هغه ورځ هم راغله چې خاخان له استاد سره خفه شو ، سبب يې دا وو ، دی خو ورځي دوکان ته نه لارو او له استاده يې اجازه هم نه وه اخیستې ، نو استاد چې به دوکان ته راغلی دوکان به بند وو او کارونه به ټول نیمگړي پراته وو ، گراکانو به په قطار کې په یوه خوله وویل چې کار کول مو په وس نه دي پوره بیا دوکان بند کړی ، څه ته مو خلاص کړی .

خو ورځي پس چې خانان راغلی ، د ده او استاد خبره تر له واوښته ، خانان چې له دوکانه روان شو ، د خپل استاد په ضد يې خپل رنگونه او قلمونه واخیستل په شابه يې گرځول ، د دوکانونو بورډونه يې لیکل یابۀ د بسونو او لاریو په اډو کې گرځېدو ، پر بسونو او لاریو به يې لیکل کول .

په هغه ورځ يې له دې کاره هم نفرت وشو ، په کومه ورځ چې یو ډرائیوریو څه لیکلي ورکړو ، ده د لاری پر شا بڼاهسته و لیکل

دی لاده لاری شاته ولاړ وو چې یو ځوان راغلو ، چې د ده لیکلي يې ولیدو ، په کت کت يې وخنډل .

خاخان رنگونه او قلمونه په لوته کې اچول ، پوښتنه يې ځینې وکړه "ولي دې وخنډل؟"

سړي چې دواړه لاس پر یوه او بل تشي نیولي وو "ولي تا چې لیکل خندا نه درتله؟"

خاخان د اخبار پټه کاغذ له رنگه لاس پاکول "نه! زه خو هسې هغه لیکم چې څوک یې پر کاغذ را ولیکي".

سړي د خدا اوبسکې له سترگو پاکولې "دخداى بنده! دا واوړه، تاڅه لیکي دي؟

زارى مي ډيري ورته وکړې، پلار یې راضي شو مور یې کونه بنور وینه.

او دغه رنگه ما ستا نوري لیکنې هم لیدلې دي چې تا ډېري نا تراشي په کي کړي دي،

ويشتلی مایې روغ به نشې، که طیبیان د مور مېړونه کړې میننه

پر یو ویگن مي ولیدل چې تالیکلي وو، کهنچ رازق ماما، او داسي نور هم، هلکه چې په پوهېږې نو بیا یې ولي لیکې؟

هغه ځوان ځیني رخصت شو، او دی ډېر خفه شو، له ځانه سره یې کست وکړو تر څو چې لیکل زده نه کړم، په والله که یو لفظ هم ولیکم،

دینک ته ټوله شپه خوب نه ورتلو، دایې غوښت چې ورشي، دوی ته د ملکداد د ناگراری خبر ور ورسوي، د خوب د تښتېدو سبب یې هم دا وو چې یوه شپه ورته درسته کال شوه، ټوله شپه یوې اوبلې خواته اوښت او را اوښت. سهار له چای څښلو سره سم، دینک له ښځې او زامنوسره دلورد کور په بهانه د خدای په امانی وکړه، روان شو. څرک ته چې ورسېدو، یوه لازي راغله ور وختو، له لازي څخه ماڅیگر بس ته وختو. ټوله شپه یې لاره ووهله، سهار نژدې وو چې بس واوښت ډېر پکې مړه او ډېر تېپان شوو. دینک او څه نور خلگ یې د بې هوښۍ په حالت کې هسپتال ته یوړل، ډېرې شپې یې په هسپتال کې وشوې. یو سهار ترسیم مسیح صفایي کوله، په نري بانس پوري یې ترلې گدر، د شپږو کتونو په وار د کې پر فرش وهلو، له هغه سرې سره رغېدو چې د تللو د ناروغانو د کتونو سپین څادرونه یې بدلول او هم یې د دینک خبري اورېدې، یوه بل سرې ته یې ویل. که څه هم ترسیم سم په پښتو نه پوهېدو خو نمونه یې د دوی د گاونډیانو اخیستو.

ترسیم چي د دوی کت ته ورنزدې شو چي ترلې خولۀ یې خلاصه کړه، له هغه سرې یې پوښتنه وکړه "دا چا چاڅه وایي؟".
 ناا شناسرې چي له ناروغه سپین ږیري دینک سره پر کت ناست وو، یوه پښه یې لاندي څرېده، هم یې ښوروله، دی وایي "دلته زما خپلوان دي، زۀ پۀ هغو پسې راهي وم، پۀ لارې دا پښه را وشوه".

ترسیم چي د سپین ږیري مخته کتل "اوس یې کور ور معلوم دی؟".
 ناا شناسرې چي هغه بله پښه هم له کتېه کوزوله "نۀ دی وایي کور یې نۀ دی را معلوم، را وستي هم مادي".
 ترسیم چي د ناا شناسرې له کتېه لرې شوې خپلې ورنزدې کوله "بیا یې څنگه کور نۀ دی ور معلوم؟".
 ناا شناسرې چي خپله خپلې پۀ پښه کوله

"دی وایي رامې وستو، یو سرې ته مې حواله کړو، زۀ لارم".
 ترسیم چي وار به نه وو، مخ به یې د دروازې پۀ لور واړوو، بېرته به یې مخ دۀ او سپین ږیري ته ور واړوه "څومره وخت به یې کېږي؟".

ناا شناسرې چي هم ترسیم ته کتل "دی وایي بېخي ډېر کلونه یې کېږي. هغه وخت خو یې هلکان بېخي ماشومان وو، اوس به پۀ ږیره وي".

ترسیم چي سترگې پتې او رنجې کړې، له جبهۀ یې یوه دانه سگرېټ را وکښو، بل یې کړو له یوه کښه وروسته "هغه سرې در معلوم دی، وچاته چي تا حواله کړو؟".

نااشناسپري چې سترگي يې د ده د لاس په سگرېټ کې وې* هو
 دی وايي شاه جي نومېده پر پلاني چوک يې دوکان وو*
 ترسيم د دروازي په لوري کتل "دبختيالی زامن خاخان از
 محيب".

نااشناسپري چې سترگي يې د ترسيم په خړو بوټونو کې وې دی
 وايي
 "هو".

دينک چې ترسيم ته مخ ور واراوو* هو! تر خوله دي وگرځم
 دغه دي، ته يې پېژني؟"

ترسيم چې ناگراره غوندي وو ، نااشناسپري داسي
 محسوسوله ، لکه له يو چا چې وېرېږي . مخ يې د دروازي له
 لوري سړي ته واراوو

"هو! زه يې پېژنم ، کور يې زموږ په کوڅه کې دی*
 دينک چې د مسخرو په ډول واړه واړه خنډل "کاکا به دې تر
 پيره جار شي" له ځان سره يې ښه په زوره وهم خنډل "پيره خو
 نلري ، کاکا به دې تر برېټو جار شي ، که دې را خبر کړو*
 نااشناسپري ته د دينک مسخري خوند ور نه کړو ، په زړه کې
 يې د ترسيم مسيح پر بوټونو او خيرنو جامو او تپلي سر
 افسوس کاوؤ ، دی وايي "که دې را خبر کړو ډېر به ښه وي ، زه
 به دعا درته کوم*"

ترسيم لاړو ، د بختيالی دروازه يې وټکوله ، هلکان يو هم
 کور نه وو.

بختیالی او زرينه هسپتال ته ورغلي ، له حال احواله پس چې
بختیالی د ډاکټر دروازي ته ورغله ، په دروازه کې د
ناروغانو گڼه گڼه وه ، دې په دروازه کې ولاړ سړي ته وويل له
ډاکټر صاحبۀ يوه پوښتنه کوم .

د دروازي سړی : "مورې ! ته به انتظار باسي ، تر هغه چې دا
ولاړ خلگ ور شي بيا به ته ورځي" . ټولو ولاړو خلگو وويل
"يوار مورکي پرېږده چې ورشي ، موږ به بيا ور شو" .

بختیالی : "ورونو کور مو ودان"

ډاکټر : "هاڅه درياندې شوي؟"

بختیالی : "ډاکټر صاحب ! هغه زموږ سړی چې په بس کې خوب
سوی وو ، اوس شکر دی ډېر ښه دی ، که ستا اجازه وي ، موږ
به يې کورته بوزو ، کور نژدې دی ، که چېرې په تکليف شو
درته رابۀ يې ولو" .

ډاکټر چې يو بل چاته نسخه ليکله ، قلم يې ودر اوو ، بختیالی
ته يې وکتل "بس هغه دوا ورکوی ، د نور څه ضرورت نشته" .
بختیالی چې په راوتو وه "سمه ده دا دوا به ورته واخلو"
دينک يې کورته راوستو .

غرمه محيب راغلی چې کاکايې په سترگو شو ، سودا يې
شوه ، له مور ه يې پوښتنه وکړه "مورې ! دا څوک دی او
راغلی دی ؟"

څنگه

بختیالی : "زويه ! دا هغه دينک کاکا دی موږ چې يې دلته
راوستو" محيب له کاکاسره ډېر په مېنه روغېږ ، حال احوال
وکړو .

مانڀام چي ڇا خان راغلي د ڪاڪا سر او لاس ڪه ڇه پتي وو، هم
بي و پيڙندلي، له روغبره پس بي د ده مخ ته ڪتل ڇيني ويهي
پوئستل.

”خير ڪاڪا داڇه در شوي دي؟“

دينڪ چي دخپل يوه يوه زخم وپتي ته ڪتل ”زويه! دا خو
داسي پئه لاره بس وو اوئست.“

ڇا خان چي د ڪاڪا تر ڇنگانه بالبت لاندي ڪاوو ”بسه نور ڪور
و ڪلي ٽول بنه دي، ڇنگه دي زما ڪاڪا؟“

دينڪ چي هغه بله روغه پنبه غزوله ”زويه! گزاره ڪوي،
پخوانو بنه ويلي دي ”د ظلم پاي تمام دي“ د هغه غريب خو
دريم زوي وفات شو، نبرور بي وهغه چرسڪ ته ڪنبهنوله،
اوس بي پئه ڪور ڪي تل جنگونه وي.

هغه ورڇ ورسره ڪنبهنستم، ڊهرشين زري او گورم جن وو.

داسي پئه گپه گپه ڪي بي تاسو ياد ڪراست، سريه دلته مهي پئه
ڪور ڪي دا شين زره دي، هلته مهي له هغو تلو و بره شي، داسي
نه وي يو ورڇ راشي يو پڪي را و غزوي، تمامه شپه پئه ولاڙي
تبره ڪرم.“

ما ور غبرگه ڪره چي ”تا اول ولي سوچ نه ڪاو.“ ده پئه ڙغوني
ريغ وويل ”ما دي خدای له زويه خلاص ڪري، ما دانته دي ورته
ويلي چي ته دا سري م ڪه دا مهي خود ورته ويلي وو چي
تنگوه هي، گوندي بار شي دامڇڪه راسره بدله يا راباندي
خرڇه ڪري.“

ده ظالم دا وو چي مهي ڪر.“

مايې خبره پرې کره " ته خو له هغه نه و شرمېدې، پر هغه ظلم برسېره دي بل ور باندي کاوه، بنځه دې هم وهغه قاتل ته کښېنوله.

ده ويل: "سړيه له ماخو بې ورخونه يورو، ما دا هڅه ځکه وکړه چې دا بنځه ودې چرسک ته کښېنوم، گوندي دا دښمني پوري ختمه شي، هغه د خدای داسې نه وه خوښه."

خا خان چې وکاکا ته پر غورېدلي دسترخوان د شيدو وړه ډوډۍ کښېښووه.

"ښه کاکا ته چې له دې ځايه ورغلې، دی دي وليدو، څه بې ويل؟"
دينک چې لاس بې په کاسه کې وو "زه چې کور ته ورسېدم، په کور کې خبر شوم چې بختيالی او زامن د شېې تبتيدي دي."
ده ته ورغلم له روغېره پس، بې ولمر ته پر ناست کالي بالښت ته څنگ وهلی وو، سترگې بې کښته اچولې وې.
دينک ما ورته وويل.

"هلهکه ملکداده! تا دا بنځه او ماشومان څه کول چې تنگول دي چې زه راغلی وای، په سوکه به مې در رضا کړې وه."
ملکداد چې سر راپورته کړو، سترگې بې مړې را واړولې "سړيه بنځه نه ده بلاده بلا، زه خو بې تېرېستم، دوې ورځې مهلت بې راڅخه واخيستو"

دينک زما سترگې د ده په سپېره مخ کې وې "ته دا ارام ولي ناست بې، خو يو خوا ته به پسې تلې؟"
ملکداد چې واړه وڅنډل "چيرې به لاره شي، د يو چا کلا ته به ورغلي وي، حال به بې راشي هر چا ته چې ورشي."

ستا ڇڏي خيال دی هغه بڙ ما له خبري و اوڀري "ڙه خاموشه وم.
خاخان چي جوڙه گوله غاب ته وڀله "بيا خود ڀر بنه دي چي پر تايي
شک نه دي راغلي".

دينڪ چي داوبو گلاس بي پئلاس کي وو "نه منيا (مرا) مورڇو هم
داسي چل ورسره وکرو چي ملڪداد ڇهه د ملڪداد پلار والله که پڻ
پوه شي.

هسي دا روپي داسي شي دي چي پر خره بي بار کڙي، خلگ
خيرالله خان ورته وايي، گني دا د ملڪداد غوندي خلگو بڻه پڻ
ماپسي کاغذونه تولول".

دسترخوان ٽول شوي وو، شني چاي راغلي ڇهه، بلڪي
پر خلاصه ووي.

خاخان چي د شينو چاي تشه پياله بسووه "کاکا بس ناوخته دي،
زياته ويدي پرو، که ڀر پڻه تڪليف نه بي، ستا پڻه بناهسته ريغ کي يو
خو د پردهي غاري راته وکڙه، والله که مي له ڀر هه وخته غاري
اور ڀدي وي".

بختيالي چي پر لمانڇه ولاڙه وه، سلام بي پڻه وگرڇاوو، ور ريغ
بي کڙو.

"خاخانه! شرم وکڙه کاکا ناروغه دي ته غاري پڻه کوي".

دينڪ چي سر پر جگ بالنبت سماوؤ، پڻه برامده کي بي کتل، د
دو خونو ڇنگ پر ڇنگ، پڻه خر رنگ رنگه ڀر ڀر اوڙي او

پر یو او بل څنگ بې یوه یوه کرکی په هغه خر رنگ رنگېدلې
هم لیدې.

چې وده ته مخامخ، یوه د پخلنځي وړه دروازه هم په هغه رنگ
بنکارېده "نه نه بختیالی! هلکان نه دي ملامت، پردېسی
سوځلي دي، یو څو غاړې به ورته وکړم.
خاخانه زویه غور شه.

پردېسی څومره ازاد کړې
ما زړل چې به چای یاد کې
پردېسی د غروسرونه
پرغرو چا کړي خوبونه
پردېسی د اور له زاته
سرت مه نیم نه سوی راپاته
پردېسی ده تور دودونه
اور هندوان سوځي لیانجونه

دینک له بالبنته سرې اختیاره را پورته کړو
"وی بختیالی! اوس مې رایات شوزۀ چې راتلم، بنځې دلورد
پاره نخښه (تحفه) را کړه، یو څو د دې د لاس بنګړي بې
راکړو، ویل بې "ما به پر یاتوي" یوه گوتې، یو څه شیان بې
نور هم پکې بیسي وو، خود به په هغه بس کې پاته شوي وي."
خاخان چې یوه پښه پر بله اړولې وه، بالبنته ته پروت وو، را
پورته شو "کاکا! نخښه دي په اور پسې شي چې ته خدای
ژوندی پاته کړی بې."
کاکا انۀ دي ده خوښه، شپۀ ډېره تېره ده، چې ویده شوو.

سهار لا دوی چای خنبلی، شاه جی راغلی، له حال احواله پس
بې خاخان ته مخ ور واراوو "د شپې ناوخته کورته راغلم،
جبینې راته وویل: داسې پېښه شوې وه".

خاخان چې د کاکا د سر او لاس پټی ته کتل "هو شاه صاحب"
توله کېسه یې ورته وکړه.

دا ډول د کوچي خلگ وو، شناخته یو یو راتلو، د خاخان توله
ورخ پر کور تېره شوه.

له دې ورځې پس خاخان او ورور هر سهار په خپل خپل کار
پسې تلو، تر هغې ورځې چې کاکا روغ رمت شوو.

تولې پټی یې خلاصې کړې، په دې ماخوستن یې،
وخیلو جوړو زخمونو ته کتل، خاخان او بختیالی ته یې وویل:
که ستاسو خوښه وي، زه به سبا که خیر ووکوره ته لار شم، د
دوو شپو په نیت له کوره راووم، درسته مېاست مې وشوه، د
هغو به په ما کښ چپ وي".

خاخان چې هم د کاکا د جوړو زخمونو و تپو ته کتل چې سپین
نیکارېدو "هو خود کاکا کښ څه په ولاړې به گرځي، مخکه به
د ناستې ځای نه ورکوي".

شپه تېره شوه، سهار خاخان کاکا د بس اډې ته، په
پښو سوکه، سوکه روان کړو، تر هغه کاکا په بنار کې یوې او
بلې خواته سره کتل، چې اډې ته ورسېدو.

په اډه کې یې کاکا ته د کور د پاره څه وچه مېوه او څه نور
شیان ورواخیستو، له کاکا سره یې خدای په امانې وکړو، په
بس کې یې سپور کړی.

کاکا چې کور ته ورغلی کلیوال په خبر شو، یو یو یې پوښتنې ته راتلو، چې ملکد اد هم پکښې راغلی. له روغبره، حال احواله وروسته.

ملکد اد چې د دینک په کور کې یې بالنس ته څنگ وهلی وو، په خونه کې یې شاه او خوا کتل، چې په خونه کې یې په دېوال کې ټک وهلي مېخونه لیدو.

پر هغو مېخونو څلور دانې غټ، غټ غابونه پراته وو، بلې خواته یو نغری چې ایرې یې ښې خواپاکې ختلې وې، جار له بوتو ډک وو.

د ډک جار له یوې او بلې خوا یې پر لوړه دوه صندوقان، یوه هغه کراسته، دوه بالنسته چې دوی پر ناست وو. خلاصه دروازه ته مخامخ، چې دباندې یې پرغولي یوه چرگه هم لیده "دینکه! څه شوې دخدای بنده، خو ټول کور دې په ځان جبران کړی وو".

دینک: "زه چې له کوره ووتم، څرک ته ورغلم، یوه لاری راغله، لاس مې ورکړو، لاری ته وروختم. د لاری درانیور ښه په مېنه روغبره را سره وکړو، د کلې د سپرې، سپرې حال احوال یې وکړی. زه جبران وم چې دا څوک دی چې د کلې واړه او زاړه په نامه پېژني".

اخیر مې په مړه خوله پوښتنه ځینې وکړه، ځوانه ته څوک یې او کور دې چیرې دی؟

دی یو خٔه وخت خاموشه وو بیا بی سړې غټې سترگې په قهر
را وارولې وېې خندل.

"ستاسو په کلې کې دی؟"

دینک مایې پر استهرینگ نیولولاسو ته کتل
"څنگه زموږ په کلې کې، زه دې نه پېژنم؟"

درائیور د بیا هغه ډول سړې سترگې را وارولې
"دی نه، یو وخت وو."

دینک "ما دلاری د دروازی تر خلاص شیشه نسوار تو کړو،
خوله مې په خپل څادر پاکوله" هلکه د رمضان زوی خو نه
بې؟"

د ده سترگې په ما کې وې، څرک ته بې نه کتل.
درائیور "هو دینک کاکا"

دینک ما چې د هغه بل ملگري له لاسه خوږه رانیوه "هلکه خو
ځوان شوی بې، هغه مور او نور وروڼه دې څنگه دي؟
هغه دوه به ځوانان وي"

درائیور چې سگرېټ بل کړی، تیلی بې وغورځوله "هو کاکا
هغه بل هم ځوان دی"

بیا زه په ځان نه یم پوهېدلی، یو څو ورځې پس چې پر حال
راغلم. په هسپتال کې پروت وم، ډېرې شپې مې په هسپتال
کې وشوې"

ماخوستن دسترخوان غور پدلی وو، وڊوڊی ته
 بختیالی، خاخان او محیب اوس د زینسی پء انتظار
 وو چي غابونه راوړي، د محیب تعلیم مکمل وو.
 خاخان : "وروره! موږ د خدای شکر نه شوادا کولای
 چي پء موږ کي بی هم داسي سږی پیدا کړو.
 اوس به که خیر وو، یوه بنه نوکري خان ته پیدا کوي.
 چي ته هم پء عزت یي او د خلگو خدمت هم پکي کوي.
 دروازه وټکېده، محیب ورغلی، له محیب سره سم شاه
 جي دتنه راغلی.

لاس یي و مینخل، له دوی سره پرڊوڊی کښنستو.
 د ڊوڊی له خور لسو وروسته، شاه جي د خپل گونجی،
 گونجی لاس گوته پء غوږ کي ښوروله.
 "بختیالی ته به وایي شاه جي موږ پء سوالو ڊوڊی ته
 نه شور اوستای، نن پء خپله راغلی، یو څه به ضرور
 وي.

څېره داسي ده لوري! زما یوه میاشت کېږي چي
 ناروغه یم، تاسو ټول خبریاست او بلکه د مرگ
 معلومه هم نه ده، چي روغ مري، که ناروغه، څېره مې

دا کوله چي ستاسوله ماسره روپي دي، دا به سبا
خا خان راولپري، زه به بي ورکرم.

بختيالی، چي وزريني ته په لاس د چای اشاره کوله.

شاه صاحب ازموړله تاسره روپي خه غواړي، لس
پنځلس زره مو در کړي دي، درې گونہ دي راکړي دي.

شاه جي چي د زريني په لاس کې پتناسه ته په هغو
سترگو کتل، چي تک سپين، گن باندي يې په

تکو سپينو چشمو کې، له لرې ښکارېدو ته ستاسوله
ماسره د پري روپي دي، يو خو چي ته راغلي روپي دي

راکړي، يو خه په هغه وخت کې د کوخي خلگوراکړي
ستاسو د پاره، شل زره مال ه خانه کړي.

په بېنک کې مې کښېښودې، په گته چي د کال پرزر
يوه روپي راکوي، هم د پره گته به يې کړي وي.

اؤلس، اتلس کاله تېر شوي دي.

بل هغه دوکاندار چي تاسو روپي نه اخیستي، وماته
يې راکړي، ما تاسوله رکشه په رانيوه، پاته روپي

هم رکشي مزدوري وکړه، ادا يې کړي، وتاسو ته هم ما
د خپلې رکشي گته درکوله.

دوی ټول خاموشه وو.

بختيالی د چای پيال ه ور د کوله

"شاه صاحب! دا دې ښه کار نه دی کړی."

شاه جي چي په رېږدېدلي لاس پيال ه ور پورته کوله

"هو زه منم چي ښه کار مې نه دی کړی، ستا په هغه

سري ډيره خواښده شوه چې مارو پسي ځيني اخيستي دي.

بختيالی چې سترگې د ده په رږد بدلې لاس کې وې هو.

شاه جي چې په رږد بدلې لاس کې يې د چای نيمه پيالہ پاته وه

لورې اخځه وکړو، مور بهم ستا ډول انسانان يو، زړونه مو د غوښي دي، نه ده ډبرو، مور ته او ستا ماشومان ليدل، بس نورې خبرې پرېږده، سهار خا خان را ولېږه، زه اوس لارم د خدای په امان.

يو لاس يې پر گونډه ونيوو، هغه بل پر مخکۀ، ډېر په زحمت ولاړ شو.

محيب گوتونه ورسم کړو، تر کوره ورسره لاړ.

سهار چې خا خان تلو بختيالی سوال ورته وکړو چې "رکشه کور ته مه راوله، دورې يې پر يو چا خرڅه کړه.

زما له دې رکشې کزکۀ کېږي چې ستاسو په لاس داسي نه وي يو څوک په ووهي.

خا خان چې تر دروازه وتو، مخ يې پر شار او اړاوو سمه ده موري.

خا خان ورغلی، شاه جي بېنک ته بسترلی، دومره ډېرې روپسې يې په لاس ورکړې چې خا خان بېخي ورته جبران وو. شاه جي ته يې د مور کيسه هم وکړه.

شاه جي د بھنڪ تر مخه له لاسه لوھدلی قلم را پورته کاوؤ "سمه ده
 خاخانه ايو ڇوڪ بڻه پيدا ڪرو، رکشه بڻه پري خرڇه ڪرو.
 ته دا روپي ڪور ته يوسه، سهار ته او محيب دواڙه راشي، يو
 ڪاروبار بڻه پڻه صلاح شروع ڪرو."

خاخان روپي راوڙي، ٽولي د سلو سلو نوتونه وو.
 ٽوله ڪورني وڊي دومره ڊپرو روپو ته حبرانه وه

سهار خاخان او محيب دواڙه ورغلو، شاه جي پر چوڪي ناست وو،
 له دخله ڇڏه يي يو سڀي ته بڻايه ورڪه "خاخانه! ته او محيب
 راغلاست، اوس ڪه ستاسو خونبه وي. يو د ڪتابونو دوڪان بڻه جوڙ
 ڪرو، د نجونو د سڪول ڇنگ ته، يو خو يي ڪار بڻه صفا دي بل بڻه
 مزدوري پڪڻي ده، تر هغو چي يو نوڪري پيدا ڪوؤ."
 خاخان محيب چي وڊه ته متوجه وو "سمه ده".

د ڪتابونو دوڪان يي جوڙ ڪرو، پر دوڪان دومره رش وو، چي بهخي
 بڻه يو گهنٽه دواڙه نه پڻه رسيدو، روپي ورڇ تر هغه بله ڊپر پڊي.

يو ورڇ شاه جي راغلي چي "يوه نوڪري مڻي پيدا ڪڙي ده، خور روپي
 غواڙي، محيب چي شاه صاحب ته د اوبو گلاس نيولي وو "ڇنگه
 نوڪري ده او روپي ڇنگه او ڇه ته غواڙي؟"

شاه جي چي د اوبو تش گلاس بهر ته ور کاوؤ (ڊي ڊي اي. او)
 "محيبه! نن سبا يي روپيو ڪار هم نه ڪيري، دا لا اوس هم له موڊ سره
 بڻه ڪوي، د محمد علي (د شاه جي زوي) پڻه خاطر، هغه افيسر د
 محمد علي ڊپر ٽڙڊي ملگري دي."

محيب چي گلاس پر خاي بنووي "دا خو ڊهره بڻه نوڪري ده، زما
 خونبه هم ده، د تعليم شعبه ده، زه بڻه له مور سره حال وڪرم."

ما بنام بی مور ته د نوکری کیسه وکړه
 بختیالی چې سترگې یې د خوشالی له اوبنکو ډکې شوې "زویه!
 نوکری خړد وکړه. کار به دي څه کار وي او بل که بیا کلي له
 بد لېدای شي".

محبیب: "مورې مورې کلی څه کوو؟"
 بختیالی: "زه په تاسو د دې خلکو خدمت نه کوم".

محبیب چې سترگې یې د مور په سترگو کې وې "ولي مور! دې
 خلکو له زموږ سره څومره ننه کړي دي، په کار دي مور د دې
 خلکو خدمتونه وکړو او مور خدای تر دې ځایه را ورسولو، دې
 خلکو".

بختیالی چې د پرون په څاک خپلې ډکې سترگې پاکولې "ځکه خو
 یې خدمت نه په در کوم چې دا خلک په انسانیت خبر دي، له انسانه
 سره مینه لري. زه په تاسو د هغو خدمت کوم چې شکلونه یې د
 انسانانو

دي او ذهنونه د حیوانانو، ځکه خوزه تاسو خپلوانو
او کلي ته بیایم.

دا پته منم چې داسې انسانان هم شته چې د بدو بدل پته
بڼه اخلي.

زویه! ته خبریږ چې کله کله زړه را ټول کړم، ووايم،
چې لاس پورته کړه، د زړه له اخلاصه د دوی د پلار
وقاوت ته دعا وکړه چې سړیه دواړې دې سمې شه.

محیب چې د مور پته خوا پته گونجې تندي وروکتل، پته
تونده لهجه یې وویل ته بته انسانه نه یې یا بته دې پته
سینه کې زړه نه وي، چې داسې کوي.

دا مې پته خپل ژوند کې اول ځل دی چې یو څوک و خپل
دوښمن ته دعاگانې کوي، ته لېونی یې، ستا دماغ
کار پرېښی دی، هغه زما پلار وژلی دی، مور یې د بل
دیار کړي یو، ورور مود بل په خاورو کې ښخ شو، پر
مخ لاگوره نور څه راسره کیږي.

بختیالی چې دده پته خوا سترگې ورواړولې، له
ژرغوني رخ سره، سره و مسپده هم.

زویه! که د دې سړي ظلم نه وای، نن بته ته داسې نه
پښېدی

ته چې له هغه ځای نه وای راوتلی، نن بته ستا هم لکه د
هغه کلې خلگ، پته ږیره کې بته دي نسوار پراته وویا بته
دي له خولې سره څادر نیولی، پښېدی بته، یا بته داسې
وي، لکه زه چې داسې مې گنلې وه، بې قریبانو ژوند

نه ڪهڙي اوبل به ڏي داسي محسوسوله لڪهزه چي يو
پڻستانه مسلمانان دي.

په ڏي به نه وي خبر، چي دا هر خه اخير راخي و
انسانيت ته درهڙي، دا ٽول دهغه سڙي د ظلم برڪت
دي:

دوي ٽوله ترهغه خاموشه وو چي ويد بدل، سهار شاه
جي ته ورغلي، چي مور مڙ داسي واي.

شاه جي چي دهه په لور په جهراني سره ڪتل هو
نوڪري خود بدلهڙي، هر وخت چي دي زرهه وغواڙي
بدلهڙي:

شاه جي يي ڪاغذونه اوروسي خپل زوي محمد علي ته
ورڪري، هغه ته يي وييل چي "له اوله دا ڪوشش وڪڙه،
چي ارهري يي هغه ضلعي ته وشي، چي دوي ڪلي
پڪڻي راخي:

11

د محیب اخیر هم ، ارډر هغې ضلعي ته وشو ، په کومه کې چې د دوی کلی وو .

ماخوستن له ډوډۍ وروسته ، بختیالی ، خاخان او محیب ټول ناست وو ، محیب ډېر خوشاله وو "مورې ! اوس خوبه که خدای کول ، په خپل کلي کې سکول جوړوم ، که بله هره لاره راو درېده ، په خپلو رویو یې جوړوم ، هم یې چلوم .
ته هسي دعاگانې راته کوه ."

زرینې د محیب جوړې او نور د ضرورت شیان ، یو یو داسې په مات زړه راوړلو ، لکه محیب چې د کلونو په مسافری ځي .

مور یې دعاگانې کولې

"زویه ! خدای دي پر سر ودرېږه ، نور مې څه وس درسېږي ، زویه ! که د هغو مظلومو بنڅو او ماشومانو غم نه وای راسره ، په خدای که یا تاسو له دې کوره وتلي وای او یا ما په ټول عمر د خپلوانو او کلي نوم په خوله اخیستی وای ."

زویه ! چې کلي ته ورشي ، څومره کوشش به کوي ، چې څوک دي ونه پېژني ، یو دینک کاکا دي پېژني ، هغه خو پوه کړه ."

محبیب چې د مور له سره لوېدلې پروني ته کتل چې پر اوږو یې پروت وو "سمه ده مورې! ته بهې غمه شه" دوی ټول ښه په خواږه خوب ویده شوو، مور یې تر سهاره په سوچونو کې ورکه وه "داسې نه وي هلته یې څوک وپېژني، دهغې خوا به یې کړي، تر تا به یې نه راپرېږدي، نه، نه محیب زوی خو تعلیم یافته دی، په ښار کې اوسېدلی دی، چیرې خطا وزي".

سهارد وخته یې مور چای راوړې، له چای څښلو وروسته یې بستره او بکس راواخیستو.

مور او زرینه هم تر دروازې ورسره راغلې، دی او خاخان په رکشه کې کښېښتو، دا چې په لور روان شو.

مور یې په دروازه کې ولاړه وه، دعاگانې یې کولې "خدايه اته یې پرسر ودرېږې، ته یې کامیابه کړې، خدايه اته خود زړنو مالک یې، د پتو زړونو له حاله خبر یې، ته یې کامیابه کړې، ناکامه یې بېرته کور ته مړا ولې، و تاته به زاری کوم، نور خو مې یو وس هم نه ورسېږي".

په اډه کې یې محیب په بس کې پرچوکی کښېناوؤ، خاخان ورته ولاړ وو.

"وروره! څومره پام به کوي، اول خو کلې له بې مقصده مته ځه، داسې نه وي دښمن دي وپېژني، وار به له مخه کړي".

محبیب چې مخ یې د خاخان په خوا وو، یو لاس یې د مخ پر چوکی ښی و "نه وروره بهې غمه شه، که خدای کول وروږه ناکامه نه درته راځي".

پٺ سوکھ، سوکھ روان بس کي خان را کوز شو، محیب له کوره
پٺ اول سفر روان شو.

محیب له هغه، پر څنگه ناست يوه مسافره سره گپه شروع کړه: د
کوم ځای يې، څوک يې او څه کار کوي؟

هغه چې ځان ور وپېژندلی، سرې که يې څه هم خپل قریب نه وو،
د کلې يې وو.

پٺ خبرو، خبرز کې يې د سکول پوښتنه ځينې وکړه: "تاسو پٺ
کلې کې د هلکانو يا نجونو سکول شته؟"

کلیوال چې د مخ پر چوکۍ يې سرينسي وو، را پورته يې کړو "نه
نه".

محیب چې د خپل کلیوال ژړو سترگو ته او نری څو تاره بڼه ته
کتل "که چيري داسې سرې پيداشي، سکول در کوي بيا يې
تاسو کوئ يا يې پرېږدئ؟"

کلیوال چې يې وڅهره ته کتل، په ذهن کې يې دا وو چې رنگ او
جامه يې د پښتانه نه ده، پښتو څنگه داسې صفا وايي.

يو څه وار وروسته يې داسې وويل "دا خود مشرانو کار دی".

د محیب نظر هغه ماشوم ته واوښت چې د مخ پٺ چوکۍ کې مور
را پورته کړی، څهره يې د مور تر اوږه لوړه ښکاره وه چې له
ژړاسره يې هغه دوه اوس راوتي واره غاښونه هم ښکارېدو.

"خیر ستانوم او کلی، زه له خان. ره ليکم، که چيري يو موقع پٺ
لاس راغله، زه درځم، سکول که مونه کاوه، ښه د کور توده وډی
خوبه په راو خورې".

کلیوال چي دا وخت د دواړو سترگي په یو بل کې وې "خدای دي راوله" هغه بنسارگوټی را ورسېدو، په کوم کې چې دده ارډر شوی وو.

شپه یې په هوټل کې وکړه، سهار دوتر ته ورغلی، خپل دوتر یې سمبال کړو.

دوې میاشتي یې بنه ډیوتی ورکړه، اوس یې کور ته د تلو اراده کړې وه چې خپل افسر ته ورغلی درخصتی دپاره. هغه چې یې درخواست وکوت.

افیسر چې قلم یې لوړ دده پر درخواست کښېښوی "محبیه! که ناراضه کېږې نه، یو څو ورځي پاته شه، یو څو تجرباتي سکولونه راغلي دي، دا به په علاقه کې خلاص کړو بیا به لاړ شې".

محبیه چې سترگي یې په خپل درخواست کې وې "سمه ده سر! یو سکول خو وماته معلوم دی، هغه ورځ چې زه راتلم یو سړي دا ایډرس را کړی، زموږ سکول ضرورت دی".

افیسر چې کاغذ ور پورته کاؤ، په چوکۍ کې یې ځان ایله کړو. "محبیه! دا خود نجونو سکولونه دي. دلته خلگ د هلکانو سکولونه، نه پرېږدي، ته د نجونو سکول پکې خلاصه وې".

محبیه چې د افسر د دوتر هر څه تر نظر یستلی وو، د دروازي کړپ شو، دده دروازي په لور وکتل، بېرته یې مخ را واړوو. "سر! زه داسې خلگو په مزاج ډېر ښه پوهېږم، زه به یې ډېر په

اساني سره راضي کړم. خو یوه خبره ده، ما چې څه ډول چلاوو، ستا به

اعتراض نہ وی او انشاء اللہ له ما پڻه يوه اوونى ڪي سڪول
خلاص و غواره:

افيسر چي پڻه زرهه ڪي ڊهر خوشاله شو، مع يي نيم اڙولي وو، پڻه
ڪڙو سترگو يي ورڪٽل "بنيخينه استاده له ڪومه ڪوي":

محيب چي ٻيڙه خپل درخواست پڻه لاس ڪي را اڃيستو
صاحبه! ته يي غمه شه:

افيسر ڊهر خوشاله شو چي داد ڪار سڙي پڻه لاس راغلو چي پڻه
لسو سڪولونو ڪي يو خلاص ڪري هم ڊ زوي زهري دي.

محيب پڻه سهار ڊ ڊوٽر موٽر روان ڪڙو، له ڊرائيور سره
ڪنهنستو، پڻه پوئتنه، پوئتنه خپل ڪلي ته ورسهدو.

منو(محمد نور) يي پيدا ڪڙو، هغه ڪور ته بوتلو اوبه، چاي يي
ورته راوڙي.

ڊ ڪلي خلگ يي را وڃوئستو، ٽول راغلو، ڊ لرگيو پڻه ساله
(جونگرهه) ڪي ڪالي هوار وو، چارپهره بالنبتونه پراته وو، ٽول

و محيب ته حيران او عاجزه غوندي ناست وو.

محيب ولاڙ شو.

بسم الله الرحمن الرحيم

"قدر منو! مولوي صاحب او ٽولو مشرانو ستاسو پڻه اجازه،

غوارم يو خوشبري وڪرم، تاسو به ضرور ڊا محسوسه وي چي

ڊاسري به ڊهه ڊ پاره راغلي وي.

قدر منو! زهه دلته ڊ خپلو گتو ڊ پاره نه يم راغلي، زهه دلته ڊ ڊي

پاره راغلي يم. غوارم چي و تاسو ته گته ڊر ورسوم، له چا! هغه

هم له حڪومته.

حکومت هم پر کور ناستو ته روپی نه ورکوي، داسې هم نه ده، چې زموږ په بیت المال کې حق نشته. شته که چیري خپل حق، له بیت المالہ راباسې، نو یو ذریعہ به ورته جوړوي.

که چیري ته ذریعہ نه کړې ورته جوړه، نو پر بیت المال داسې خلگ نه دي ناست چې راشي ستاسو حقوق کور ته درته راوړي. زه چې دلته راغلی يم، ځان ستاسو خیر خوا گنم، دا یو ذریعہ مي په لاس کې ده، لکه د نجونو سکولونه. زه غواړم چې په دې ذریعہ و تاسو ته خپل حقوق در ورسېږي.

ملکداد چې د نسوارو د ډبې په هنداره کې خپل مخ ته کتو، سر یې را پورته کړو.

"سړیه! پر کومه لاره چې راغلی یې، پر هغه بېرته لار شه، موږ تعليم نه کوو."

مولوي صاحب: "موږ دي پر پيري شک لرو، ته مريدان نيسي."

موږ په هلکانو تعليم نه کوو، ته یې په نجونو کوې."

محيب چې د صدري له جبهه د شمال را کښو "مولوي صاحب!

دا مقصد مې نه دی چې تاسو په نجونو تعليم وکړی.

مقصد مې دا دی چې عزيزان مې ياست، دا ښه مې درسي،

یواځي یو ځای محکمه ورکړی، نوم به یې د سکول وي، تنخوا

به در راځي، نیمه به ته اخلې، نیمه به ملک صاحب.

یو ښه بیلډنگ به در جوړ کړم، په هغه کې به څوک واړه وي

نور افسران راځي نه، که چیري راتلو هم زه به ورسره يم.

مولوي صاحب ملکداد ته مخ ورواړاو.

"خبره بی دہرہ بی خایہ نندہ، خوار زموږ د پاره وای، د حکومت روپی دی پر موږ بی لور پږي".

محیب له مخ خولې پاکې کږې وې، بېرته یې د شمال جیب ته کږو.

"هو مولوي صاحب! خبره ده هم داسې، اوس خوسکول کچه دی، تنخوا یې دوه زره ده چې کله پوخ شولس، پنځلس زره به یې تنخوا وي".

مولوي صاحب پټه خلگو کې شاوخوا کتل.

"څنگه ملکداده! دلېوه له خولې بنسگری هم نښه دی".
محیب چې له جیبه کاغذونه را وکښو.

"مولوي صاحب! ډېر خوشاله شوم چې ستا غوندي عالم سره مې ولیدل.

مولوي صاحب! دوه کاره لاپاته دي، یو به پردې کاغذ ستا دستخط او بل دې ناستو خلگو گوتې چې له تنه څخه ستاسو تنخوا شروع شي او بل یو داسې ځای را وټاکي چې زه بیلډنگ پر جوړ کړم یا یو ورځ افسر راسره وي ور بی ولم".

دوی پر هغه کاغذه گوتې لگولې، پر ځای سره رغېدو، اخیر یې پر دې فیصله کړه.

ملکداده چې "د هغه ورک شوو ځای ورنښکاره کړی، که چیري حکومت دعوه کوله هم پټه دوی به یې وي".

محیب چې د مولوي صاحب له لاسه کاغذونه ورنیوو "سمه ده، هرځای چې وي، وماته یې رانښکاره کړی" دوی یې رخصت کړو.

منو، محيب هغه نر ٻڌلي کور ته بوتلو، د کوم کور نقشه څې يې مور ورته جوړه يا ويله وه يادده په ياد وه.

محيب د هغې خونې په دروازه کې ودرېدو چې دروازه يې نه وه. خود به يو وخت کليوالو کښلې وه، له دننه يې شميره مرغۍ پر راووتې، په خونه کې يې لاندې باندې وکتل، د خونې چت سوري سوري وو چې اکثره لرگي يې مات وو، پاته لرگي يې مرغيو خاشې کړي وو.

د مرغيو د چيچيانو شور وو، پاته مرغۍ هم يوه، يوه تر سوري، سوري چت ووتې چې ځای په ځای دېوال هم د ناوې اوبو سره چاک کړی وو.

ځای په ځای بېخي رڼا تر ښکارېده، وده هغه د ويرې شپې ور په ياد شوې.

که څه هم دی ډېر ماشوم وو چې دوی به کله مور له ويرې د خونې په يوه کونج کې ويده کړو، کله په بل کونج کې. هغه شپه ور په ياد شوه چې دوی ته مور پر خوله لاس ورننولې وو، پټ، پټ يې له دېواله سره، د سپوږمۍ په رڼا کې روان کړي وو.

بې اختياره يې په سترگو کې اوبښکې راوگرځېدې، ويې ژړل. منو چې دده سترگو ته کتل

صاحبه اخير دی پر څه دي وژړل؟

محيب چې له اوبښکو يې ډکې سترگې ورواړولې پردي وران کور چې زموږ پښتانه په څنگه ځايونو کې اوسېږي.

له منو سره یې خدای په امانی وکړو، خپل دو تر ته لاری.
سهار یې خپل افسر ته، د خلگو د مطمئینه کېدو کیسه وکړه،
استاده پیدا کول لاپاته وو، افسر ډېر خوشاله شو.

محبیب ته یې پر درخواست څه لیکل
"محبیبه! ته اوس خپل کور ته لاړ شه چې راغلي د نورو
سکولانو غم به بیا خورو".

محبیب له افسر سره خدای په امانی وکړه، د کور په لور روان
شو، کور ته ناوخته ورسېدو.

له ناوخته ډوډی خوړلو وروسته، پر بستره وغځېدو، سر یې پر
بالنټ یښی وو، مور او خور یې و سرته ناستې وې، ده د دوو
تېرو شوو میاشتو حال ورکاوه.

بختیالی: "ښه! زویه کلې ته هم ورغلي".

محبیب چې په خندا یې وویل "هو مورې".

بختیالی: چې د دښمن دښمنې یې هېره شوه.

"ښه زویه! زموږ خونو ته ورغلي؟"

دی پر بستر اوښت "هو مورې! سبا یې که خیر وو عکسونه صفا
کوم بیابانه یې وگورې، اوس به مورې ویده شوو، زه ډېر سترې
یم، سبا به که خیر وو خبرې کوو".

سهار پر چای یې خاخان ته د کلې او سکول ټوله کیسه وکړه.
خاخان چې د ده له خوبه پر سېدلو سترگو ته کتل "وروره! دا خو
دی ډېر ښه کړي دي، اوس به ښځینه استاده چیري غواړو؟"

محبیب چې سترگې یې په زړینه کې وې.

"للا! دا د بابو اقبال لور سبق ویلی دی، دا به نو کړي نه کوي؟"

خاخان چي هم سترگي د زريني د لاس پۀ تېلو او ږمنځ کي وې
 چي دته يې راوړو "حال به يې وکړو". بابواقبال ته ورغلو، دروازه
 يې وټکوله، هغه راغلي، پۀ دروازه کي ولاړ وو.
 خاخان پۀ کوڅه کي يوې او بلې خواته کتل، ټوله کيسه يې ورته
 وکړه.

چي دى بېرته پر شا غبرگېدو "سمه ده، زۀ به له لور سره صلاح
 وکړم".
 د دۀ شا ورته وه.

د خاخان له شاوړسې ږغ شو.
 "ها بابو صاحب! دا يوه خبره مي هېره شوه، محيب ويل چي تر
 هغه د دۀ و لور ته، روپۍ پر کور ورکوم، ترڅو چي موږ هلته پۀ
 کډه ځوو.

کله چي موږ پۀ کډه ځوو، تۀ خو هم اوس پېنښن يې، تۀ به هم په
 کډه راسره لاړ شي.
 که تۀ چيري نۀ تلې، ستا لور به راسره لاړه شي، زموږ پۀ کور کي
 به او سپري".

بابو سهار د خپلې لور کاغذونه ورته راوړو.
 تر هغه محيب د بابواقبال د لور تنخوا، کور ته وراوړله.
 د ملکداد او مولوي صاحب روپۍ يې، له خپلې تنخوا وړکولې.

که څه هم شکیله له وړوکوالي د ده یی کور ته تلل راتله
چې کله محیب نوکري ورلره پیدا کړه، هغه وخت یې بېخي تگ، را
تگ نور هم زیات شو.

هر وخت به یې له زرینې سره، د کور په کار کې مرسته کوله.
د بختیالی شکیله ډېره خوښه وه.

خاخان د کړکۍ وڅنگ ته کټ یېښی وو، د رنگونو واړه، واړه
ډیپان په کړکۍ کې پراته، په هر رنگ د خپل ډیپي سر لړلی وو.
تر کړکۍ سره هوا راتله، وڅنگ ته د کړکۍ پرده یې پورته، پورته
کوله.

د خاخان خپل انځور کړی تصویر په لاس کې وو، چې مور یې
راغله، د کټ پرزی کښېښته، تصویر ته یې کتل.
بختیالی "زویه! دا تصویران خلگ ښه نه یاده وي."
خاخان تصویر مور ته ونيوو "مورې! دا یوه فلمي اداکاره ده."
بختیالی دده د لاسه تصویر ورنیوو.

زویه! تر دې تصویره مې یوڅېره راپه یاد شوه چې له ډېره وخته مې
په زړه کې ده، نن به ورته وایې، نن به ورته وایې.
خاخان "څنگه خبره؟"

بختیالی "زویه! زه چې د شکیلي توري غټې سترگې، سره گڼ
وېښتان، د سپین مخ پراخه گردۍ کاسه، او ښائسته مرمړین
غابونه ووينم، زړه مې وغواړي چې بابو اقبال ته ووايه، دا لور را

کره، زما و زوی محیب ته . بیا بپرته پنبهمانه شم، له خانه سره
ووایم.

یو خود خاخان واده نشته بل که شه هم دوی پنبستانه دي. لهجه یې
له موربه جدا ده، دود او دستوری یې له موربه جدا دی.

دا وخت یې مور داسې محسوسه کره چې یو چا غور نیولی دی،
زما خبرې اوري.

شاته یې وکتل چې شکيله و زرینه یې ولیدې، شک یې په یقین
بدل شو، خبره یې واروله.

"خاخانه زویه! د محیب په مسافري کې ډېر وخت وشو چې حال
احوال یې نه دی راغلی، تایی یو باسخواست (درک) کړی وای، چې
روغ جوړ دی؟"

چې د دوی خبره ختمیده، د محیب توخی شو دتنه راغلی.

خاخان او مور ورولاړ شو، په غېږ یې روغې ورسره وکړو.

مور یې نارې کړې "زړینې لورې! اوبه راوړه." زړینې چې اوبه
راوړې، محیب یې ولیدو "عمر دي ډېر دی، هم دا اوس مې یاد ولې

راغلي، محیبه وروړه!

غېږ یې پر وگرځوله، زرینه چې د مور کی نن خویمه ده چې په خوله
کې وې، هم دا اوس، اوس یې یاد کړې.

زرینه چې چای راوړلو ته ولاړه شوه، شکيله ته یې د محیب د راتلو
ووایل.

شکيلې چې د چای چائینکه پر بنوه "زړینې! نن یوه د زړه خبره په
خوله درته وکړم، بده خوبه یې نه گنې."

زرینې چې پیالی په پتنوس کې شوې "نه نه شکیلې خود یې وکړه،
ولي به یې بده گنم".

شکیله چې سترگې یې د زرینې په لاس او پتناسه کې وې "له ډېره
وخته مې زړه دا غواړي چې له محیب سره کښېنم، یو څو خبرې
ورسره وکړم".

زرینې چې له اوږه چائینکه را کوزوله "دا خو اسانه ده، اوس چې زه
ورغلم، د را ناره به کړم چې شکیلې دلته راشه، ته هلته یوازې څه
کوې، ته چې راشې، بس روغېر به ورسره وکړې".

زرینې چې پتنوس را واخیست، دا هم ورسره ولاړه شوه "سمه ده،
زرینې چې جای ور وړې، پیالی یې ډکې کړې بیا یې ناره کړه
"شکیلې! دلته راشه، ته هلته یوازې څه کوې".

شکیله چې په دروازه کې ولاړه وه، سوکه، سوکه راغله، د زرینې
له څنگه کښېنسته.

محیب چې سترگې ورواړولې "شکیلې! څنگه یې؟"

شکیلې چې سر کښته ځړولی وو، غټې تورې سترگې یې مړې وړ
واړولې "زه ښه یم محیب صاحب، ته څنگه یې؟"

محیب چې د مور له لاسه د اوبو گلاس نیوو "زه هم ښه یم، ستاسو
په کور کې څه حال دی، مور او اقبال صاحب هم ښه دي؟"

شکیلې چې د زرینې د پروني سپنسي، په دوو گوتو سره پېچل،
سترگې یې مړې وړولې.

"هو ټول ښه دي".

محیب چې د جای اخري پیاله کښېنوه، ولاړ شو، د جرابي یې
کښلې.

”للا! زہ یواری خم، یو خہ کار می دی، بہر تہ ژر راحم“
شکیلہ تردہ لہ مخہ ووتہ.

محبیب چہ لہ کورہ ووتو، پہ کوخہ کپ روان وو چہ شکیلہ بہ
ولیدہ پہ خپلہ دروازہ کپ ولاڑہ وہ، لہ ہغہ خوا چہ محیب بہر تہ
کور تہ را رہی وو، شکیلہ لا پہ دروازہ کپ ولاڑہ وہ، محیب تہ بہ
کتل.

محبیب شکی شو چہ ددوی تر کور را تہر شو، شاتہ بہ وکتل،
شکیلہ لا پہ دہ پسی کتل،
د محیب تبیت سرہ گد وڈ شو.

تولہ شپہ بہ پر دہ سوچ کاوؤ چہ ”د دہ نجلی، خہ مقصد دی، پہ
دروازہ کپ ولاڑہ وی؟“

خیر سہار کہ ولاڑہ وہ پونستہ بہ خینی کوی، سہار چہ محیب را
ووتو، پہ کوخہ کپ روان وو، ددوی تر کورہ بہ و دروازہ تہ کتل،
شکیلہ نہ وہ ہنکارہ.

لہ خان سرہ بہ وویل، ”نہ بہ ویلی دی چہ پہ خان کپ وینی، ہغہ
پہ جہان کپ وینی“ پہ دہ سوچ کپ ددوی تر کور تہر شوی وو چہ
شاتہ بہ وکتل، شکیلہ ولاڑہ وہ، بہر تہ را غیرگ شو،
شکیلہ چہ دی ولیدو، دروازہ بہ بندہ کرہ، ماخوستن بہ یوہ او
بلہ خواتہ وکتل چہ شوک نہ وو، زرینہ تہ بہ وویل ”سبا شکیلہ را
وغواڑہ، زما پہ کار دہ“

زرینہ واڑہ وخنڈل ”سمہ دہ ورورہ!“
پہ دا بلہ غرمہ چہ محیب لہ ہنارہ راغلی، شکیلہ راغلی وہ،
پہ گونجہ تندی او برگو سترگو بہ شکیلہ تہ کتل.

تہ شرم نہ لری چہ پٺہ دروازہ کي ولاړه يې .
شکيله چي له خولې سره يې د پروني خاک نيولی وو، واره واره يې
خندل صاحبہ! د دې کوڅې ټولې بنڅې پٺہ دروازہ کي دربري، يوه
زه خونہ يم .

محيب چي سر کنبسته څرولی وو، را پورته يې کړو، پٺہ قهر يې ور
وکتل "منم چي دربري، خو ته بايد داسي ونکړې .

زه چي کور ته راځم، تا پٺہ دروازہ کي نه ووينم، که مې وليدې بيا به
دي وخير ته سترگې وڅېږي ."

شکيله چي مخ يې د زريني پٺہ خوا وو "سمه ده صاحبہ! چي ته
راتلې بيا وما ته حال راکوه ."

محيب چي په خونہ دننه کېدو "هوزۀ ستاد پلار مزدور يم ."

شکيله ولاړه شوه، کټ، کټ ويې خندل، د دې پٺہ لهجه يې وويل .
"يوه به کوي ."

ده چي پٺہ خونہ کي خپلې کنبلې، سترگې يې پٺہ هغه بالنست کي وې
چي دېوال ته پروت وو، له هغه ځايه يې وويل "زريني! دا شکيله
پوه کړه، زه دا نمک حرامي نه کوم، که يوچا وليدو څه به وای . ته
خبره يې چي زه د دې کوڅې، د هر سړي، قدر کوم، خدای تر دې
ځايه را ورسولم، د دې کوڅې خلکو، نن زه داسي نمک حرامي
څنگه وکړم؟ ."

زريني چي کرکۍ سره پوري وهله "سمه ده وروره! زه به يې پره
کړم ."

پٺہ دې بله ورځ اقبال بابو راغلی، پٺہ خونہ کي پر کټ داسي ناست
وو چي دواړه پښې يې لاندي څرېدې، بختيالی ته يې وويل "د

شکيلي غوڻڻنه ده ڇي زه محيب سره واده ڪول غوارم، ته خبره ٻي
زما دغه يوه لور ده او اختيار مڻي هم ور ڪري دي ڇي ڊي گوته
پر کنبهڻوه، بس موڊ ٻي وهغه ته ور ڪوو، هم موخوڻي دي.

بختيالي ڇي پر ڪٽ بالنبت ورته ڊڊلي "سمه ده وروره، موڊ به
صلاح سره وڪرو، صلاح نو بل له ڇا سره ڪوو، يو شاه جي دي له
هغه سره به ووينو." ماننام ڇي خاڻان او محيب راغلو، بختيالي د
اقبال بابو کيسه ورته وڪره.

د محيب د بنينبي له او بو ڊڪ گلاس پئ لاس ڪي وو، پئ او بو ڪي
ٻي ڪتل ڇي وٻي خندل "موري! زه به شرم نه لرم، ڇي لالا به ٻي واده
ناست وي، زه به واده ڪوم".

خاڻان ڇي د ده وٽڪو سپينو، ورو غاڻوڻو ته ڪتل "نه وروره! ڊي
ته به نه گورو ڇي ستا واده شته او زما واده نشته.

ڊي ته به گورو ڇي زمون ڳته پئ خه ڪي ده، دا بنخه ڇي موڊ
غوڻڻتاي، پئ سوالو مون نه شوه پيدا ڪولاي، نن سري ڪور ته درته
راغلي دي، پئ سوالونو ٻي درڪوي.

يو خو ته او دا پئ خبره سره پوهيڙي بل به دي هغه د سڪول ڪار پئ
جوڙ شي.

زه خو هسي هم د بنار بنخه نه ڪوم، پئ ما مه پر پشانه ڪهڙه.
زه ڇي بيا ڪلي ته لارشم، پئ هغه خپلو اوڻپنو او شپنو ڪي به يوه
پيدا ڪرم.

محيب ڪه هر ڇومره ڄان دل ڊي دور ڪرو، خو بختيالي او خاڻان تر
خپله خبر نه تهر ٻڌو.

خو ورځي پس اقبال بابو بيا راغلی، يو پنډو ڪتاب ٻي هم پڻه لاس
کي وو۔

له خپلي سره پر کالي کڻهنستو.

”بختيالی! ڇنگه شو خوري صلاح مو وکړه!“

بختيالی ”هو وروره! ماڻام چي ځاځان راشي، زه او ځاځان به کور
ته درشو.“

اقبال چي د ولاړيدو هڅه کوله ”خوبسه مې ده، زه به انتظار کوم. ښه

دي سره وټه رغېږو، تاسو به هم يو څوک لري، زه به ٻي هم لرم.“

بختيالی چي دلته يوازي بيا د سوچونو له دنيا راووته، داسي ٻي

محسوسه کړه. لکه له خوبه چي را وينه شي، له ځان سره ٻي دا

غاږه وکړه۔

خپل د وخورم خپل له څه دي

خپل د نورو په نامه دي“

ماڻام چي ځاځان راغلی، بختيالی او ځاځان د اقبال بابو کور ته

ورغلو، ورځ او وخت ٻي سره وټاکلو۔

دغه رنگه د بختيالی په ژوند کي، د ښادي اوله ورځ راغله، چي دا

له خوشالي په دي نه پوهېده، چي زه څه وکړم څه نه؟!

محیب پڻه خپل دو تر کي ناست وو چي خپل افيسر
وغوښتو، ورغلی.

”محیبه! ستا د سکول خو دوه کاله پوره شو، اوس بهي د
پخېدو ارډر شوی دی. پر لس تاریخه سیکریټري راخي،
گوري بهي.“

ته هغه استاده ته حال ورکړه چې پڻه هغه ورځ حاضره وي او
يا بهي ماشومان صفا وي.

محیب وويل ”سمه ده سر! بهي غمه شه“ راووتو.
يو ليک بهي وليکلو. د خپل نائب قاصد پڻه لاس بهي ورکړو،
چي دا زموږ تر کوره ورسوه. اقبال صاحب ته بهي دوی پڻه
خپله رسوي.

دی پڻه خپله سهار له ډرائیوره سره پڻه موټر کي سپور شو.
کلي ته ورغلی.

د کلي خلگ بهي پوه کړو چې ”زه پر لس تاریخه افيسر
راولم. تاسو دا ورته وواياست. چي دا ځای را پوخ کړه.“
نور ما او کار سره پرېږدی.
ملکداد چي سترگي بهي دده پڻه څه ه کي وې. د يو شناخته
گمان بهي پر کېدو.

”صاحبه! که بهي چيري ماشومان طلب کړو؟“

محبيب چي سترگي بي د سکول د سرای په نږېدلي، کنډو،
کنډو دېوال کې وي "هغه زه پوه شوم او کار."
په هغه ورځ دينک کاکا هم په خلگو کې موجوده وو، دی بي
ويپژندلی.

محبيب مخ وړ واراوو "کاکا ته هم د دې کلي بي؟"
دينک چي په برېتو کې بي خندل "هو، ولي؟"
محبيب د سترگو له اشارې سره سم.
"بل وخت هم زه راغلی يم، ته مې نه بي ليدلی."
دينک: "هو زمانن اوله ده چي درته راغلی يم."
محبيب: کاکا "بيا خونو ملامت بي."
دينک: "هو ملامت يم."

محبيب چي مخ د ملکداد په لور وړ واراوو "چي ملامت بي
بيا پر لس تاريخه د شلو کسانو ډوډی وکړه."
دينک چي ده ور خبرمه لاس ونيوو، په وره خندا کې بي
وويل.

"عجبه ده، ډوډی په ما کوي، روپی، مولوي صاحب او
ملکداد ته ورکوي؟"
محبيب چي بي لاس په لاس کې ټينگ کړو "کاکا عجبه خبره
کوي، مشرد ميريانو هم وي."
دينک چي بي لاس له لاسه کښو "سمه ده تر يوه سپرلي به
تېر شم."
محبيب کاکا کور دي ودان.

یوہ، یوہ تہ بیہ د رخصت لاس پٺ لاس کٺی ور کاوو، چٺی
محیب رخصت شوو.

دینک کور تہ راغلی.

"بٺی! عجیبہ بٺہ درتہ وکرم، شاوخوا بیہ وکتل څوک نٺوو،
تہ خبرہ بیہ د سکول افسر څوک دی؟"

بٺہ چٺی لہ گوڊی بیہ اوبہ را اخیستی تہ سپرہ زہ څہ پٺہ
خبرہ یم."

دینک چٺی بیہ اوبہ لہ لاسہ وراخیستی "افسر محیب
نومیڙی، د بختیالی زوی دی."

بٺہ چٺی د دٺہ د لاس لوبنی تہ انتظار وہ "دا څہ وای، د
ملکداد پر کور خو خاوری نٺو راپری؟"

دینک چٺی بٺہ لوبنی ور کاوو.

"بٺی! پٺہ نیت بٺہ بیہ خدای خبر وی، اوس خو پر لس
تاریخہ راخی، د شلو کسانو ڊوڊی بٺہ ور تہ کوو."

بٺہ چٺی روانہ وہ، نوک بیہ و نیوو "خود بیہ ور تہ کوو،
ڊوڊی د دٺہ تر سر چار دہ.

سپرہ اتہ بیہ بٺہ پٺڙی، د بختیالی زوی دی کہ بٺی؟"
دینک چٺی د دٺی و لاس تہ کتل، پٺہ لوبنی کٺی پاتہ اوبہ بیہ
تویولپ "نٺہ زہ بیہ بٺہ پٺڙم، د بختیالی زوی دی، بٺی بیہ
نٺہ دی، محیب نومیڙی."

پر نٺہ تاریخہ شکیلہ او اقبال صاحب را ورسپدو.
محیب چٺی د سرای پٺہ دروازہ کٺی ودریدو.

"اقبال صاحب ازه که خیر وو، سهار وختی له ماشومانوسره
راخم بیابنه سکول ته که خیر وو خو".

اقبال صاحب چې دننه په دروازه کې ولاړ و "دلې پاته شه،
شکیله خو څه ناولده نه ده".

محیب چې ده تلو هڅه یې کوله.

"نه نه زه یو ځای میلمه یم".

سهار وختی محیب راغلی، خو ورې نجونه او ماشومان یې
په موټر کې کښېنولي وو، دوی یې هم را واخیستو، د
سکول په لور روان شو.

چې کلې ته ورسېدو، د دینک کاکا کور ته ورغلو، هغه یې
بنه خدمت وکړو.

دا یوه حرکت د دینک خوند نه ور کاوؤ، چې وده به یې
وکتل، په برېتو کې به یې وځنډل.

اخیر یې دینک کاکا ته هغه بسکت ور کول، چې له ځانه
سره یې راوړي وو، د افسر د پاره. هغه یې ور کول پوه یې
کړو.

افیسر ډېر ناوخته شو چې دوی ډوډۍ وخوره. اوس یې د
روانېدو تیارې کوله. د هلکانو نارې شوې "هغه دی بل
موټر راغلی، هغه دی بل موټر راغلی" چې موټر رارسېدو،
دوی د سکول له مخه سره ټول ولاړ وو.

یو درخواست یې د ملکداد په لاس ور کړی و. او بل د
شکیلې.

موټر ودرېدی هغه افسر و. راکښته شو.

محبیب چې ور مخته شو.

صاحبہ! ډېر ناوخته شوې، بېخي ډېر انتظار مو در ته وکړو.

اوس مو سکول رخصت کړې، موږ هم در روانېدو.

افيسر چې گهړې ته وکتل.

"اوف! دا خو درې بجې دي، په تاسو خو مې ډېره شپيانه وکړه".

محبیب شکیله او ماشومان رخصت کړو.

صاحب چې بل کړې سگرېټ يې په خوله کې وو، اور لگیت

يې د پتلانۍ جېب ته کړې، سکول ته روان شو، دورې يې د

ملکداد او شکیلي در خواستونه ور کړو.

له هغې خوا چې راغلو، افيسر په ولاړې له موټره سره، يو

پياله چای وڅښلې، روان شو.

محبیب راغلو د ډينک کاکا په کور کې يې، ښې په تسلي

چای وڅښلې.

بيا يې هغه له ښاره راوستي ماشومان په موټر کې

واخيستل، او خپلو خپلو کورنو ته يو وړول،

دی په خپل دفتر ځينې کوز شو. په هغه شپه، شپه يې

ډرائيور له اقبال صاحب او شکیلي سره ولېږلې، کور ته يې

ورسولو.

محیب پٺه کلي کي د سکول پٺه بهانه سراي شروع کړي.
 که څه هم سراي کچه وو، خو نقشه يې داسې وه چې کليوال ټول
 ورته حيران وو.
 اوس به محیب يوه نه بله ورځ ضرور کلي ته تلو، يو ورځ خپل
 افيسر ور وغوښت.
 "محیبه! ستا هغه کلي ته بهخي تله را تله ډېر شول، له هغې
 استادې سره خو دي خبره نه شوه اوږده؟"
 محیب چې د ده ومخته پر چوکي ناست وو، واره يې وخنډل
 "سر! هم داسې يې وگڼه."
 افيسر چې پر کاغذ يو څه ليکل.
 "محیبه! خيال کوه داسې نه وي پښتون وطن دی"
 محیب چې نظريې د افيسر پٺه نري گوتو کي وو "نه نه صاحبه!
 داسې نه ده، هغه استاده ماغوښتي ده، که مې څه هم را واده کړي
 نه ده، سر! زه به نن ټوله کيسه صفا، صفا درته وکړم چې زه دا
 سکول څه ډول چلوم او څه مقصد مې دی؟"
 افيسر ته يې ټوله کيسه وکړه
 افيسر چې قلم يې پر کاغذ برسېره پرېښودی، پٺه چوکي کي
 وغځېدو "ښه ښه بس."
 محیبه! له ننه پس ته له دې کلي بند يې، ستا پر ځای به زه دا
 ډيوټي کوم."

محیب چي سر کڻسته څرولي وو، خپل شونډ يې په غاښو کې نيولی وو، له ځانه ورک غوندي ښکاريډو، بېرته يې سر را پورته کړو.

"نه سر! وتاته زحمت نه در کوم، زه ور سره پوهېږم."

افيسر چي په چوکۍ کې راجگ شو، خپل قلم يې بېرته ور واخيستو.

"نه نه سر خلاص کړه، که چيري نه مني، نو ورځم هغو خلکو ته دا کيسه صفا، صفا کوم."

محیب چي سترگي يې بېرته له افسره را واپولې.

"نه نه سر! که مې مور خبره شوه، بې وعدې به سره شي، دامې د مور ارمان دی."

افيسر چي خپل ليکل شروع کړو.

"بس ته سبا کور ته لاړ شه د کور کارونه او خپل واده به وکړې، زه پوه شوم او هغه کار."

محیب چي ولاړېدو.

"سر! څنگه چې ستاسو خوښه وي."

له افسر يې رخصت واخيستو، ښار ته را ووتو، په بس کې سپور شو.

کور ته چې ورغلی، بېخي ناوخته وو.

د ډوډۍ دسترخوان غوړېدلی وو، کهول ټول پر ډوډۍ ناست وو

دهم لاس و مينځل، ځاځان خندل.

"هلکه محیبه! شکیله درغلي وه، خو يو څو شپې به دي په کولې،

تا بېرته په هغه ورځ را ولېږله."

دی خاموشه ناست وو.

د بختیالی چې جوړه گوله په لاس کې وه. خولې ته یې وپلله. لاس یې تم کړو.

"محیبه زویه! څنگه دي کړو سکول؟"

محیبه چې د مور په لاس کې گولې ته کتل "مورې! ما خود سکول په بهانه په کلې کې سرای شروع کړو."

بختیالی چې گوله یې په خوله کې وه.

"زویه! دا کار به دي بې صلاح نه شروع کاوؤ."

محیبه چې له ډوډۍ سوځلي ځایونه بېلول "مورې! ما شروع کړی."

بختیالی چې بله گوله تر مخ پر اته غاب ته وروړه.

"زویه! مزدورانو ته دي څوک پرېښودل؟"

محیبه چې ډوډۍ بس کړې وه.

"مورې! خپل افسر."

نورو ډوډۍ خوړه. ده ټوله کیسه ورته وکړه.

بختیالی چې سترگې یې په غابونو کې وې. زرینې سره یو ځای کول.

"زویه! ښه شو چې راغلې. موږ هم پرېشانه وو چې دا هلک اوس څه شو چې نه راځي."

اقبال صاحب دا څویم وار دی چې راځي وايي "زه تیار یم. زغ ستاسو له خوا دی" موږ وتاته کتل. د واده تاریخ موندی معلوم

کړی.

محیبه چې دسترخوان ټول شو. ځاځان ته ورو ولاړ شو

محیب: "لالا! استری مہ شی".

له هغه وروسته یې له مور او زرينې سره روغېر وکړو.

بختیالی: "خاخانه زویه! اوس له محیبه سره د اقبال صاحب پر خبره وروغېره".

محیب چې بیرته کښېنستو.

"مورې! دا خو ستا او دلالا کار دی، ورځ به مو ورسره ټاکله".

بختیالی چې سترگې یې په زرينه کې وې، سره نغښتي دسترخوان یې په لاس کې نیولی وو، د خبرې د ختمیدو په انتظار کې وه.

"زویه! کار خود زما او دلالادی، مور دا هڅه په دې وکړه چې داسې نه وي، دده ضروري کارونه وي، مور دلته د واده تاریخ معلوم کړو".

ماښام اقبال صاحب خبر شوی وو چې محیب راغلی دی، په سهار

یې مخه ور وکړه، کور ته ورغلی.

بختیالی سر مینځلی وو، تر مخ یې هینداره، تېل او ږمنځ پراته

وو چې دی یې نوک نیولی ولیدو، ژر، ژر یې پرونی پر سر کړو

"راځه راځه خدای دې راوله".

اقبال صاحب چې خپلی کښلې.

"بختیالی! خاخان او محیب چېرې دي؟"

بختیالی چې هینداره، ږمنځ او تېل سره ټولول

ته کښېنه، رابۀ شی".

خاخان هم له خونې راووتو، دروغېر پر وخت چې دده ولاړېدو

هڅه کوله، خاخان ورته کښېنستو.

له روغبره وروسته، خاخان هم بل بالنبت ته څنگ ووهلو.
اقبال صاحب چې د خاخان په خوا کتل د کار خبرې به کوو، زه
روان یم، یو ځای ډېر ضروري کار لرم.

وروره! ته به وایې د دې سړي اوس څه تازیله ده چې هره ورځ
راځي او هله، هله یې جوړه کړې ده.

وروره! د نجلۍ شیان نیم دباندي په برامده کې پراته دي، نیم په
خونه کې، ته خبر یې، زموږ ډېر وړوکی سړای دی، دوې خونې
پکښې دي،

په یوه کې د نجلۍ شیان پراته دي، په هغه بله کې موږ گزاره
کوو.

خاخان چای اچولې، سترگې یې په پیاله کې وې.

"په کومه ورځ چې ته تیار یې، موږ تیار یو."

ده پیاله وځان ته نژدې کوله چې په ژړغونې انداز یې وویل "را
روان اتوار".

خاخان چې پر خپله بیره لاس تېراوو.

"سمه ده، ته به هم خپل پاته کارونه وکړې، موږ هم".

اقبال صاحب چې د پیالې له تشېدوسره سم ولاړ شو د خدای په
امان.

خاخان چې هم ورسره ولاړ شو.

"په مخه دي ښه".

بختیالی چې د خاخان له څنگه سره ناسته وه زوی دي ومړه

اولاده چې اقبال صاحب نن لاژړغونۍ وو.

او بالاخیر ہفہ اتوار ہم راغلی چہ اقبال صاحب او بنخی ژرل،
خاخان او بختیالی لاسونہ سرہ کړي وو، یوہم لہ خوشالی پټہ
خپلو جامو کپ نټہ خاییدلو، د کوخې بنخی یې لہ کورہ وتې او پټہ
کور ننوتې۔

مانبام د کوخې د ټولو خلگو ډوډی د دوی پټہ کور کپ وه۔

د وادہ دوڀ میاشتی پس، محیب خیل ڊیوتی تہ لاپ۔
 دوری بی لہ خیل افسر سرہ ولیدل، خیل حال بی ور کرو۔
 "سراتہ اوس خیل حال راکرہ، خنگہ بی زما لہ قریبانوسرہ،
 پۂ ژبہ پوہرپی او کار پر خۂ حال دی، تر کومہ خایہ رسبدلی
 دی؟"

افیسر چپی پۂ برتونو کپی خندل، ددہ پر مخ بی دوو، ورو
 تازہ تپونو تہ کتل۔

"محیبه! کار ڊر بنۂ روان دی، قریبان دی ہم نور بنۂ دی، یو
 پدینک می سر نہ خلاصیرپی چپی خنگہ سری دی؟، خیر
 زیاتہ کار سر تہ رسبدلی دی، یوہ میاشت کہ بی لاوغونستہ۔
 دا یوہ سری خۂ ستری کری می، لکہ هغه نجار ڊہرپی روپی بی
 پاتہ دی، لہ ماسرہ وپی نہ چپی ور کولی می۔
 زما کوربۂ وتاتہ نہ وی معلوم، شپہتہ تنۂ دی، د مزدوری
 بی یوزۂ یم۔

زموږ کورونہ خو بنۂ در معلوم دی چپی گتپی بی یو، ختپی بی
 سل۔"

محیب چپی جہب تہ لاس کرو، درو پو بنچپی بی راکنپی
 "سراغم بی مہ کوه، روپی می راورپی دی، ہم ستا کار پۂ
 کهری ہم زما۔"

محیب چي له چوکی ورولاړ شو، صاحب ته یې روپی ور کولې.

"د سراي کار خو که خیر وو، زیاته پای ته رسېدلې دی. هغه د سکول بیلډنگ څنگه شو؟"

افیسر روپی گڼلې.

"محیبه! هغه کار تېکدار اخیستی دی، تېکدار مې پوه کړی دی، تر هغه به کار نه شروع کوي چې ته پۀ کډه نه یې ورغلی؟"

محیب چې افسر ته ورکړې هغه بقیه روپی یې و جیب ته کولې.

"سراييا خودي ډېر بنه کړي دي؟"

افیسر چې نائب قاصد ته حکم وکړو، هغه رجسټر را واخه. "محیبه! پۀ دې کې خپله حاضري ولگوه او ورشه خپله تنخوا واخه، کور ته لاړ شه، زۀ پوه شوم او دوتر، هغه کار وماته دا خو ورځي د کلې ماحول څۀ بنه نه بنکاري، دینک سپک، سپک کېږي داسې نه وي، کلیوال ټول پۀ دې خبر کړي او هغه ستاسو تر راتلوله مخه، یو چل جوړ نه کړي."

نن څویم تاریخ دی؟"

محیب چې خپله حاضري یې لگوله "افیسر! نن دریم دی."

افیسر چې بېرته د دۀ له لاسه قلم نیوو.

"محیبه! ارا روان یوه تاریخ ته به که خیر وو، کار مکمل وي.

که څۀ پاته وو بیا به یې وکړو.

ته به پر یوه تاریخ کډه راوولې، زۀ به دورې درته ولاړ یم."

محبیب چي ور مخته شو.

صاحبہ! ڊپر ناوخته شوې، بېخي ڊپر انتظار مو در ته وکړو.

اوس مو سکول رخصت کړي، موږ هم در روانېدو.

افيسر چي گهري، ته وکتل.

اوف! دا خو درې بجې دي، په تاسو خو مې ډېره شپيانه وکړه.

محبیب شکیله او ماشومان رخصت کړو.

صاحب چي بل کړي سگرېټ يې په خوله کې وو، اور لگيت

يې د پتلانۍ جېب ته کړي، سکول ته روان شو، دورې يې د

ملکداد او شکیلي در خواستونه ور کړو.

له هغې خوا چي راغلو، افيسر په ولاړې له موټره سره، يو

پياله چای وڅښلې، روان شو.

محبیب راغلو د ډينک کاکا په کور کې يې، ښې په تسلي

چای وڅښلې.

بيا يې هغه له ښاره راوستي ماشومان په موټر کې

واخيستل، او خپلو خپلو کورنو ته يو وړول،

دی په خپل دفتر ځينې کوز شو. په هغه شپه، شپه يې

ډرائيور له اقبال صاحب او شکیلي سره ولېږلې، کور ته يې

ورسولو.

محيب چي شڪيلي ته د اوبو اشاره ڪوله.
 "يوه بلا يي نه وهي، مستان هر خاي وخت تيره ولاي شي."
 محيب د اوبو له چنبلو سره سم ولا شو، خيلي خونې ته لاڀ.
 يوگري وروسته شڪيله هم ورغله، د پلنگ پرزي
 کنبهنسته، د محيب يو لاس يي پٽ لاس کي ٽينگ ونيوو.
 "ستا ڇه خيال دي، شڪيلي چي دومره سپين سترگي ڪولاي
 شوه، اوس به له تاسره پٽ هغه ڪلي کي د ژوند شپي او ورخي
 نه ڪري تيري."
 پٽ دي بل ماڻام چي اقبال صاحب راغلي، محيب لاڀو، شاه
 جي يي تر لاس نيولي راوستو.
 ڊوڊي راغله، وخور له شوه.
 له ڊوڊي وروسته، سني چاي راغلي
 محيب، شاه جي ته د چاي پيالو ور پور ته ڪوله.
 خاڻان چي خبره يي پٽ دي ڊول ياده ڪره.
 "شاه صاحب! زمور ٽوله ڪورني ڇه، زمور لمسبان او
 ڪر وسبان به ستا احسان منو، مور خدای تر دي خايه را
 ورسولو، تارا ورسولو.
 ستاله درسه وروسته، مور ٽولو هغه سري هير ڪره، چاچي
 ومور ته يي پر زونو داغونه را بيبي وو، پٽ ڪوتلو زونو مو
 د ژوند تهر بدلولا، تارا نيولي وه، پر هغه لاره خو مور دا
 دي تر دي خايه سفر را وڪرو."

شاه جي ڇڻي پٽ ڀڄڻ ڀڄڻ لاس پياله نيولي وه "خاخانه استا
ده خبري پٽ مقصد نه شوم پوه؟"

خاخان ڇڻي د مور له لوره سترگي د ده پٽ خوا وارولي.
"شاه صاحب! ته نه ٻي ملامت، وماته خبري درک نه راکاوڙ
ڇڻي له کومه خايه ٻي شروع ڪرم، موڊ اراده ڪري ده، خپل
کلي ته پٽ ڪله ڄو."

شاه جي ڇڻي د خپل سر پر تڪو سپينو و ٻنستانو لاس تهر اوو.
"خاخانه! ادا زما فرض وو، ما خپل فرض پوره ڪري دي، له
تاسو سره مو يو احسان هم نه دي ڪري."

خاخان ڇڻي خپله پياله ٻي ڊڪوله.
"شاه صاحب! ته ڪه ٻي احسان نه بولي، موڊ ٻي احسان
گهو، نور بدل خو ٻي موڊ نه شو در ڪولاي، دارشته به تر
مرگه در سره پالو."

له دي وروسته ٻي شاه صاحب او اقبال صاحب رخصت ڪرو،
شاه صاحب محيب تر لاس نيولي ڪور ته بوتلو.
پاته ورڇي ٻي خپل ڪارونه سره سم ڪرو.

د هغه تاريخ پٽ ورڇي ٻي يوه لاري او يو موٽر ونيو، ما بنام
له ٻي ڊڪوڇي ڊٽولو، خلگو ڊوڊي وڪره ڇڻي نه شيعه، نه
عسائي او نه هندو پاته شوو.

له ڊوڊي وروسته ٻي لاري ته ڪور ورو اچاورد.
له ٽولو سره ٻي خدای پٽ امانی وڪرو.

شاه جي، جبينه، اقبال او د اقبال نسخہ د نسخو و موتر ته ولاړ
وو.

د خدای پټه امانی پر وخت، د درو سره کورنیو او بنسکې
خڅېدې.

شپه یې پټه لاره وو، بله، ورځ تر ما پېښینه.

چې کلي ته ور بنسکاره شو، افسر او دینک د محیب د سرای
څنگ ته ناست وو چې لاری او موتر یې پټه نظر شو.
افسر چې موتر او لاری ولیدو.

"دینک اکا! دا ده د محیب کډه هم راغله."

دینک چې د افسر پټه لور هېران، هېران کتل.
تا اول ولي نټه ویل.

افسر د ده تندی ته کتل، واره واره یې خندل "ولي؟
زه څه لېونی درته بنسکاردم؟"

دینک: صاحبه زه هم لیونی نه وم، په هر څه پوهېدم، خو په
څله مي لاس نیولي وو،

دینک نا کراره شو، په ځفاسته لارو، خپله بنسڅه او ماشومان
یې خبر کړو.

له هغې خوا د ماشومانو نارې شوې.

"د بختیالی ترورۍ کډه راغله، د بختیالی ترورۍ کډه
راغله."

ماشومانو بختیالی څه پېژندله، د پلار له خولې یې
اورېدلي وو.

دوی پئے سرای کئی خپل کور سره سماوو، ما بنام تیاره
کلیوالو ډوډی ورته راوړه.

په هغو کئی یو منو اکا هم وو چې د بس د سفر خبر یې په یاده
وه.

د کورتو وړه ډوډی یې راوړه چې میان یې له اصلي غوړو
ډک وو.

دوی چې ډوډی وخوره، وروسته بیا د کور په سمېدو اخته
شو، ناوخته ویده شو.

سهار چې راووتو، په کلي کې اواز ه وه، ملکداد برابره د شپې
بار شوی دی.....

Novel

Bakhtyalai

Author :

Abdul Qadir Mujrim

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**